

A BEVÁNDORLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

327 East 13th Street
New York City

Előfizetési díj:

Egész évre New Yorkban \$3.00
A vidéken 2.50
Egyes szám ..... 3c.

MEGJELEN KÉTSZER HETENKINT: KEDDEN ÉS
PÉNTEKEN.

Szerkeszti: SINGER MIHALY.

Editorial Rooms:

327 East 13th Street
New York City

Subscription:

Per annum, in N. Y. City \$3.00
United States and Canada 2.50
Single copy ..... 3 cts.

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879

IV. Évfolyam. 69. szám. NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, PA., 1907. AUGUSZTUS 27-én IV. Year. No. 69.

MAGYAR BANK.

Ugy értesülünk, hogy már létrejött.

Ma, kedden utazik vissza Budapestre Gyenes ur, a budapesti pénzügyintézetek központi hitelbankjának igazgatója, aki társaival együtt avégből jött New Yorkba, hogy két amerikai pénzügyintézet segítségével megalapítsa az *Amerikai Magyar Bank*-ot.

Ugy értesülünk, hogy Gyenes ur végrehajtotta a szándékát, hogy a bankot tényleg megalapította. Örülünk, hogy ez így van, ha így van. Örülünk neki, habár kissé furcsának tetszik, hogy az amerikai magyar sajtónak nem hivatalos értesülések alapján lehet csak hírt adnia arról, hogy Amerikában a magyar kormány égise alatt létesített egy budapesti pénzügyintézet igazgatójának közbenjöttével létesült a Magyar Bank. Furcsának tetszik, mert azt mutatja, hogy Gyenes ur bankot létesített, magyar bankot létesített Amerikában az amerikai magyarság kizárásával. Mert bármiképp vélekedjék is Gyenes ur az amerikai magyar sajtó felől, azt még rövid ittléte alatt is megtanulhatta volna, hogy az itteni magyarságot az itteni sajtó képviseli s hogy az itteni magyarságra vonatkozó bármily mozgalmakat és vállalkozásokat csakis a sajtó segítségével lehet győzelemre vinni. Ugy látszik, hogy Gyenes ur számított ezzel is, mert hír szerint arra a kevésbé izléses kijelentésre ragadtatta magát, hogy, amennyiben szüksége lesz az amerikai magyar sajtóra,—MEGVESZI.

Igaz, hogy az amerikai magyar újságok is üzleti vállalatok, amelyek bevételekből fedezik a kiadásokat. Engedje meg azonban az igazgató ur, hogy megmondjuk neki azt, miképp az amerikai magyar sajtó mégis valamivel több a közönséges üzletnél. Magasabb érdekeket képvisel és szívesen támogat mindent, ami amaz érdekeket szolgálja, de viszont csupán pénzért nem vállalkozik szolgái szerepre még egy budapesti igazgatóval szemben sem. Ebben a sajtóban lehet pénzért hirdetéseket közzétenni, de ezt a sajtót „megvenni” nem lehet. *Megnyerni* lehet egy jó ügy szolgálatára.

De nemesak a magyar sajtót mellőzte a budapesti pénzügyintézet, hanem mellőzte a magyar üzleti világot, amelynek egyes férfai szívesen szolgálták volna a magyar bankot értékes pénzükkel s az itteni magyarság körében szerzett még értékesebb tapasztalataikkal.

A bankalapítónak ez az eljárása majdnem azt a hiedelmet kelti bennünk, hogy nem a magyarokkal való összeköttetést célozza. Ha ez így van, akkor jogában állott ugyan a magyar sajtót, meg a magyar üzleti világot mellőzni, hanem akkor az a kérdés merül fel: miért legyen a bank MAGYAR bank?

Mi nagy örömmel vettük a bank létesülésének híreit, mert benne egy nagy gazdasági kapesot véltünk üdvözölhetni az amerikai magyarság és Magyarország között. Mi azt hittük és azt szeretjük hinni most is, hogy ez a bank nagy szerepre vállalkozik Magyarországon gazdasági életének fejlesztése és a visszavándorlás elősegítése körül. Mi azt hittük és ezt akarjuk hinni most is, hogy ez a bank nem vállalkozik garasos munkára, hanem nagy nemzeti célokat folytat. Azt akarjuk hinni ugyanis még most is, hogy a magyar iparcikkeknek az Egyesült Államokba való kivitelének akar a rendelkezésére álló hatalmas eszközökkel nagy lendületet adni, hogy a hazai iparosoknak a gyártást, az itteni kereskedőknek a megrendelést és eladást akarja lehetővé tenni. Azt akarjuk hinni még most is, hogy az Amerikai Magyar Bank az Országos Magyar Gazdasági Szövetség eszméjét, melyet két hét előtt vezércikkben fejtegettünk, kívánja megvalósítani, hogy a birtokvásárlást akarja közvetíteni s lehetővé tenni az amerikai magyaroknak, hogy megtakarított és hétről hétre megtakarítandó centjeikkel visszafoglalhassák maguk számára azt a földet, melytől a kényszerűség elszakította őket.

Ha ebbeli hitünkben nem csalódunk, akkor nem lesz szüksége Gyenes urnak arra, hogy az amerikai magyar sajtót „megvegye.” Akkor azonban fertelmesen rosszul eszelekedett, amikor a magyar sajtót és ezzel együtt az amerikai magyar üzleti világot lekicsinyelte, mellőzte. Hamarosan még jóvá teheti akképp, hogy a bank munkatervének körvonalait közzéteszi. Ezt elvárjuk tőle nem a magunk, hanem az ügy érdekében, amelyet a bank szolgálni készül.

Singer Mihály.

KÉRDŐÍVÜNK.

Miért vándorolnak ki a magyarok.

Amióta a kivándorlási kérdés fejtörést kezdett okozni a hazai köröknek, azóta egyik értekezlet érte a másikat. Képviselői bizottságok, a gyárosok szövetsége, iparosok és kereskedők egyre értekeztek és az értekezletek eredménye az, hogy a kivándorlás Magyarországból egyre fokozódott.

Mi már régebben kijelentettük, hogy bizunk a jelen kormányban és elhiszszük, hogy a kivándorlás szabályozását komolyan tervbe vette s hogy tervét komoly eszközökkel akarja végrehajtani. Ezért siettünk segítségére, ezért tettük és teszszük közzé azt a kérdőívet, amelyre beérkező feleletekből nyilvánvalóvá lesz, hogy a magyarság zöme miért hagyta el szülőhazáját s mily körülmények között volna hajlandó ismét visszavándorolni.

Az eddig kitöltött kérdőíveket átadtuk már az illetékes hatóságnak. Azokból a kérdőívekből azt a megörvendeztetőt, ha mindjárt elszomorító meggyőződést merítettük mi és merithetik a hazai illetékes körök, hogy a magyarság kilenczven százalékát nem a meggazdagodási vágy hozta ide Amerikába. Ez megörvendeztető tény, mert arra tanít bennünket, hogy a magyarság nem hagyja el könnyelműen a hazáját, hogy a kalandvágy nem képes őt elszakítani a rögtől. Elszomorító azonban az, hogy a röghöz való ragaszkodását ellensúlyozta a rideg szükség. A beérkezett kérdőívek kilenczven százalékából ugyanis azt tudtuk meg, hogy a magyarok pusztán azért vándoroltak ki, mivel odahaza nem bírták megkeresni a mindennapi kenyerüket s mivel az adórendszer ólomsúlylyal nehezedett rájuk. A legtöbben kijelentették, hogy mihelyt a megélhetés lehetőségét fennforogni látják s mihelyt a megadóztatás rendszerét némileg enyhítik, mennek haza készséges örömmel.

Azt fogják mondani, hogy ez nem új. Persze hogy nem új — nekünk. De új a hazai köröknek, amelyek váltig azt állították, most is azt állítják és azt akarják elhitéteni önmagukkal, hogy nem a kenyér után szaladt a magyar munkás Amerikába, hanem a dollár után. Ha hazulról ideküldenének egy komoly embert, aki látni kíván és látni tud, s ha ez az ember beutazná a bányavidékeket és az ipartelepeket, akkor meggyőződnek arról, hogy a magyar ember mily keményen dolgozik a megélhetésért s hogy erejét

és munkakedvét fokozottabb mértékben állítaná szülőhazájának szolgálatába, ha munkája után ott is részesülne kenyérben és egy kis — becsülésben.

A kivándorlás kérdését tehát CSAKIS az amerikai magyarok viszonyainak tekintetbe vételével lehet megoldani. Ezeket a viszonyokat pedig tisztán látja a kormány, ha a kérdőívekre beérkezett feleletekkel komolyan foglalkozik.

Olvasóinkat pedig arra kérjük, adjanak a magyar kormánynak minél több anyagot a tanulmányozásra, töltsék ki a kérdőívet minél számosabban s buzdítsák erre azokat is, kik nem előfizetői a Bevándorlónak. A kérdőív kitöltésével és hozzánk való beküldésével gyakorlati munkát végez mindenki, melynek gyümölcsét mindazok fogják élvezhetni, a kik visszakiváncolnak haza s csak a viszonyok megváltozását várják, hogy ebbeli vágyukat kielégítsék.

FAJKÉRDÉS A POLITIKÁBAN.

Taft hadügyminiszter egy nagyszabású beszéde.

Megirtuk, hogy Taft hadügyminiszter, Roosevelt Tivadarnak elnökjelöltje nagy keleti utra készül. Mielőtt ez utat megtette volna, még beutazza a nyugati és keleti államokat s mindenütt feltűnést kelt nagyszabású beszédjeivel, amelyeknek mindegyike magán hordja Roosevelt szellemének bélyegét.

A napokban a Kentucky állambeli Lexingtonban beszélt. A déli államokban persze súlyosabb az álláspontja, mert ott a néger-felszabadítása óta zárt sorokban szavaztak mindig a republikánus jelöltek ellen. S bár Rooseveltnél némileg rést ütött a zárt s kemény demokratikus falban, a négerkérdés még mindig döntő szerepet visz ott a politikai választások körül.

Taft ennek tudatában megmondotta Kentucky állam polgárainak, hogy mennyire sajnálatos, hogy a délvidék oly kevéssé van képviselve az ország kormányzásában. Ennek okát abban kell keresnünk, mondá Taft, hogy egyetlen kérdés folytán a délvidék örökös farkát akarja képezni a demokrata pártnak. A délvidék megengedte, hogy egy már rég eltávolított politikai kérdésnek árnyéka a demokrata párthoz lánczolja őt tekintet nélkül a pártnak jelöltjeire és a jelölteknek elveire. Ha ettől az árnyéktól megszabadítják magukat, ha politikai magatartásukat nem a négerkérdés, hanem a pártok elvei és a jelölteknek megbízhatósága az elvek érvényesítése dolgában fogja irányítani, akkor a déli államok ismét azzá lesznek, ami voltak: az Egyesült Államok gyöngyvé.

A hadügyminiszter beszéde nagy hatást keltett s a demokraták e hatás ellensúlyozására máris küldözgetik szónokjaikat a déli államokba.

ISTEN AKARTA.

Egy eltűnt asszony azért tért vissza férjéhez.

Brooklynban az ugynevezett jobb körök fejeiket csóválják. Nekik is hihetetlennek tetszik, amit Wheedon nevű lelkészük, aki a múlt héten Muffetnek, az egyházközség buzgó tagjának fiatal feleségével eltűnt, elmond nekik.

Az Isten parancsait szó szerint teljesítő lelkész azt mondja ugyanis, hogy Isten

KERDŐÍV.

Hogy a kivándorlást megszüntethesse, tudnia kell a magyar kormánynak, hogy a magyarok százezei miért vándoroltak ki Amerikába. Kérjük tehát lapunk olvasóit, hogy az alábbi kérdőívet töltsék ki, vágják ki s azután küldjék be nekünk. Czim: A BEVÁNDORLÓ, 327 East 13th street, NEW YORK.

Mi a neve? .....

Hol született és mikor? .....

Van-e családja, hány gyermeke? .....

Mivel foglalkozott odahaza és hol? .....

Mikor vándorolt ki? .....

Miért vándorolt ki? .....

Maga vette-e a hajójegyet vagy önnek küldték? .....

Családját otthon hagyta vagy magával hozta? .....

Hol lakik Amerikában? .....

Mivel foglalkozik? .....

Mennyit keres naponta? .....

Küldött-e pénzt haza? .....

Van-e földje, háza vagy bármi vagyona odahaza? .....

Mily körülmények között menne vissza Magyarországra? .....

Van-e háza vagy gazdasága Amerikában? .....

meghagyta neki, hogy tünjék el egy időre a fiatal asszonynyal. S ennek férje ugyancsak Isten parancsának engedelmeskedett, amikor az asszonynak, aki furcsa körülmények között tért hozzá vissza, megbocsájtott.

Pénteken Muffet egyházközségi ülésen volt, amikor a telefonhoz szólították őt. Felesége beszélt hozzá. Azt mondta: „Isten megparancsolta nekem, hogy térjek vissza hozzád. Itthon vagyok!”

Muffet erre hazament. Háza fényesen ki volt világítva. Belépett. A fogadószobában ült a felesége a lelkész oldalán.

A pap ekként üdvözölte a belépőt: „Isten megparancsolta nekem, hogy elvigyem a feleségét, aki itt nem birt megélni. Tegnap az asszony azt mondta nekem, hogy Isten meghagyta neki, hogy jöjjön vissza. Nekem hasonló parancsolt s ime itt vagyunk.”

A jámbor Muffet megnyugodott Isten parancsában.

ROOT BETEG.

Amerikai külügyér agyondolgozta magát.

Még csak a napokban jelentettük, hogy Root Elihu, az Egyesült Államok külügyminisztere, aki a trusztkérdésben Rooseveltnel

nökökkel homlokegyenest ellenkező álláspontot foglal el, beadja a lemondását.

Most New Jersey állambeli White Plainsről az a hír érkezik, hogy Root ottani kastélyában nagybetegen fekszik. Azt mondják, hogy agyondolgozta magát s hogy a sok munka nemcsak a testét viselte meg, hanem az elméjét is.

A SZTRÁJK KÖLTSÉGEI.

Mennyit veszítenek a távirikai testületek?

A távirók sztrájkja a testületeknek mesés veszteségeket okoz. A Western Unio ezelőtt 60 ezer táviratot továbbított naponta, a sztrájk kitörése óta a mindennapi forgalom alig közelíti meg a huszezetet. A Postal Telegraph nevű testület 35 ezer távirata ellenében most alig továbbított naponta tizezetet.

A Western Unio ennél fogva hatvanezer dollárt veszít naponta, a Postal negyvenezeret. Így számította ezt ki Russel ur, a sztrájkoló távirászkok főtábornoka.

Az ellenfél e kimutatása meglehet, hogy tulzott, annyi azonban kétségtelen, hogy a sztrájk sokkal nagyobb veszteséget okoz a testületeknek, mint amekkorát szenvedtek volna, ha a távirászkok összes követeléseit teljesítették volna.

TULIPÁNPAPIKA.

— A Tulipán védjegy törvényesen védve van, utánzása tilos. —

Hivatalosan kezességi számmal ellátott, hivatalosan vegyelemzett valódi, hamisítatlan nemes paprika. Aki szereti egészségét, óvakodjék az egészségre ártalmas, hitvány hamisításoktól. Aki valódi, nemes, elsőrendű magyar paprikával készített ételleket akar élvezni, az csakis TULIPÁNPAPIKÁVAL, és csak magát és vendégeit számára.

Vendéglősöknek, kereskedőknek kedvezmény.

Kapható: egy, két és ötfontos dobozokban, ugyszintén kis asztali dobozokban is.

Megrendelések így czimzendők:

HUNGARIAN AMERICAN TRADING CO.,
32 BROADWAY, NEW YORK CITY.

Magyarok Amerikában

MISE RENDŐRI ASSZISZTENCIA MELLETT. Mult vasárnap, a nagy zászlószentelés alkalmával hirdette ki Kovács Lajos new yorki plébános a békét. Kijelentette ugyanis, hogy a haragvó testvérek kibékeltek, hogy a Szent István Egylet bevonul az egyházközségbe s a templom céljaira már régebben gyűjtött pénzeket átadja. A Szent István egylet most vasárnap tényleg bevonult a templomba s egy nemzeti színű szalaggal átvont borítékban tényleg át is adta a pénzt. A tényleges kibékelés e megható jeleneténél s a misénél ott volt Hoenning O'Carroll főkonzul is, aki mint a béke apostola jött közibénk. A kibékelés mindenestre felemelte volna a lelkeket, ha a béke megerősítésére a plébános ur nem rendelt volna a templomba — rendőröket. Egyenruhás és titkosrendőrök ügyeltek a vasárnapi misén arra, hogy a béke meg ne zavartassék. Nem tudjuk, hogy kit terhel ezért a felelősség, de mindenestre botránys dolog az, hogy magyar templomba rendőröket csitálnak. Annak az okát sem tudjuk, hogy miért zárták ki a templomból a mult héten felszentelt zászlót. Annak a zászlónak a rudjába a magyar király, meg Farley érsek verték szegeket, azt a zászlót *Blaskovics* magyarországi apátkanonok szentelte fel, felszentelését püspöki mise előzte meg a magyarság általános részvétele mellett. Miért lett hát a zászló kizárva? Kovács plébános ur békét hirdetett. Mi hittünk a békében, örültünk neki, aminthogy örült neki minden magyar ember, tartozzék bármily vallásfelekezethez. A vasárnapi mise ráczáfolt azonban a békét hirdetőkre. A rendőri segédlet mellett fenn tartott mise alig hordja magán az állandóság bélyegét.

GÖRÖG KATH. PÜSPÖK AMERIKÁBAN. Ma kedden érkezik New Yorkba Ortynski püspök, a lengyel barát, akit a görög kath. magyarok fejévé neveztek ki az Egyesült Államokban. A püspök persze egy kukkot sem tud magyarul. Foglalkoztunk ezzel a sajnálatos tényvel több ízben, de ezen változtatni alig lehet. A püspök fogadására a görög katolikusok egy bizottságot küldtek ki, mely külön hajón megy a Kaiser Wilhelm elé, amelyen Ortynski ur beérkezik. A kikötőből a huszadik utcai ruthén templomba vezetik a püspököt, ahol Laurisin plébános fogja őt paptársai nevében üdvözölni. Este a Netherland szállóban diszlokoma lesz, holnap szerdán este pedig hangversenyt rendeznek a püspök tiszteletére az Arlington Hallban. A műsor *csakis* ruthén és lengyel pontokat mutat fel. Jó ez így nekünk magyaroknak.

A „SZABADSÁG“, A „BEVÁNDORLÓ“ ÉS A CLEVELANDI BIRÓ. Clevelandi laptársunk, a „Szabadság“ augusztus 23-áról keltezett számában a következőket írja:

„Lapunk egyik előző „Rosta“-jában szóvá tettük, hogy a budapesti sajtót a „Bevándorló“ a Szalay-ügyből kifolyólag tévesen informálta, mert a tárgyalást vezető bíró a magyar fajt sértő nyilatkozatot a tárgyalás folyamán nem tett. Szóvá tettük ezt pedig azért, mert a budapesti sajtó éppen a „Bevándorló“-ban megjelent hamis tudósítás alapján hatalmas vezércikkben önti ki keservét, a magyar fajt Amerikában ért bántalom miatt. Akkor is megjegyeztük most is megjegyezzük, hogy ha a bírót székéből csakugyan elhangzott volna az állítólagos kicsinyítő nyilatkozat, az amerikai magyar sajtónak és z amerikai magyarságnak módjában lett volna ezért a sérelemért elégtételt

A BEVÁNDORLÓ

szerezni és a bíró véleményét alaposan megváltoztatni.

A „Bevándorló“ ahelyett, hogy az elkövetett tévedést belátná, tetszeleg a honmentő szerepében és a következő módon vonja kétségbe állításaink valódiságát:

A „Szabadság“ e semmiesetre sem kolligiális kirohanására mi csak azt jegyezzük meg, hogy nem a mi hibánk, ha a Clevelandon megjelenő Szabadság nincsen jól informálva afelől, hogy mi történik Clevelandban. E miatt még sem lett volna szabad bennünket azzal vádolni, hogy „felültettük“ a hazai sajtót. Ha a Szabadság a kirohanás előtt elfáradt volna a clevelandi Williamson-épületbe Bloch ügyvéd urhoz, Szalay védőjéhez, akkor meggyőződött volna arról, hogy a kérdéses bíró igenis megtette a sértő nyilatkozatot, hogy a védő emiatt felfüggesztette a tárgyalást, hogy magából kikelve rohant az irodájába, ahol a bíró felvilágosítandó, összeállította a hírneves magyar írók, művészek és államférfiak hosszú lajstromát.

Megfogadtuk laptársunk kolligiális tanácsát, elfáradtunk Bloch ügyvéd irodájába, és tőle kértünk arról felvilágosítást, amit eleve is tudtunk, mert régi szokás szerint csak akkor állítunk valamit, ha állításunk valódiságáról meg vagyunk győződve. A szintén magyar születésű Bloch bíró, a gyilkos Szalay védő ügyvédje, szóbeli felvilágosítás helyett a következő angol nyelven irt levelet intézte lapunkhoz:

Cleveland, aug. 21, 1907. Editor of The Szabadság, City. Dear Sir: Answering your inquiry concerning certain utterances alleged to have been made by Judge T. L. Strimple during the recent murder trial of John Soloy reflecting unfavorably on the Magyar Race, I wish to say in justice to the Judge that the report is wholly without foundation inasmuch as no opinion in any way referring to our race was expressed by him. Yours very truly Joseph C. Bloch.

Ez a levél magyar fordításban így hangzik:

Válaszolva bizonyos kijelentésekre vonatkozó tudakozására, amelyeket állítólag Strimple bíró a Szalay János gyilkosságá póre alatt tett és amelyek rossz színben tüntetik fel a magyar fajt, az igazság és a bíró érdekében kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy az erre vonatkozó tudósítás teljesen alaptalan, a mennyiben ő semmiféle véleményt nem mondott fajnkról. Tisztelettel Bloch C. József.

Ezek után talán laptársunk is be fogja látni, hogy a műfelháborodásra és a magyar faj megvédésére ez alkalommal nem volt szükség és hogy a budapesti magyar sajtót — talán nem a saját hibája folytán — de tényleg felültette. Ezzel az ügyet a magunk részéről a lovagiasság szabályai szerint befejezetteknek jelentjük ki.

Ennyit mondott említettük számában a „Szabadság.“ Ennek ellenében mi a következőket tartozunk kijelenteni: Mi a szóban forgó hirt *Rudnyánszky Gyula* urtól kaptuk, akinek ujságírói megbízhatóságában nekünk kételkedni okunk nincsen. Rudnyánszky ur a tárgyalás folyamán Clevelandban tartózkodott, ő személyesen volt Bloch bíró irodájában, amikor ez magából kikelve hazarohant. Rudnyánszky ur személyesen állította össze a magyar művészek, írók s államférfiak lajstromát Strimple bíró állításának megczáfolására. Ennek a jelenetnek Rudnyánszky ur szerint *dr. Baracs Henrik* ur volt a második tanuja. — Clevelandi kollégánk ennél fogva belátja, hogy mi jóhiszeműleg hoztuk a hirt, jóhiszeműleg feleltünk a „Szabadság“ kolligiális kirohanására. A dolog érdemében még csak azt mondjuk, hogy elvárjuk Rudnyánszky urtól, mikép Bloch bíró urnak első, nekünk bementett és a „Szabadság“-ban most közzétett nyilatkozata között fennálló ellentétre vonatkozólag nyilatkozzék.

A NEW YORKI MAGYAR SEGÉLY-EGYLET. Értesülésünk szerint a magyar segélyegylet igazgatósága serényen dolgozik, hogy kézzelfogható eredményekkel léphessen majd a rendes évi közgyűlés elé. Azt hisszük, hogy éppen alkalmas az idő az igazgatóság figyelmét felhívni arra, hogy májusban a menház bérszerződése lejár. Most kellene tehát újabb helyiség után nézni, még pedig oly módon, hogy az új helyiségben a segélyegyletnek a szabadalmi levelé-

ben körülírt más céljai is megvalósíthatókká váljanak. Azon a pénzen, amelyet a State streeten a jelenlegi menházért fizetnek, a magyarlakta vidéken akár az alsó, akár a felső városban két ház is kapható, a melyek kellő átalakítás mellett a kórház eszméjét is közelebb hoznák a megvalósításhoz. Mindenesetre ajánlatos azonban már most alkalmas helyiség után nézni, hogy az igazgatóság kész tervvel léphessen a közgyűlés elé.

LELKÉSZBEIKTATÁS. Buffaloból írja nekünk ifj. Decsmán János gondnok, hogy a buffaloi ref. egyház tisz. Borsos István lelkész urat, akit az egyház főgő ügyeinek rendezése céljából küldtek Buffalo, a megtartott közgyűlésen egyhangulag hívta meg lelkészül, aki azonban a szeretet és bizalom e megnyilatkozásának eleget nem tehetett, mivel egy évre elvállalt utazó lelkészi állását folytatni kötele. Az egyházközség ennél fogva megválasztotta lelkészeül az Abauj-Torna megyei Jablonczáról nemrég ideérkezett tisz. Ambrus János urat, akit most vasárnap Borsos tiszteletes ur iktatott a hivatalába.

HAZAUTAZÓK FIGYELMÉBE. A magyarságnak szives tudomására hozom, hogy hajójegyeket Brémába, Rotterdamba vagy Hamburgba a legjobb hajókra 25 dollárért adok el. Ragadják meg a kedvező alkalmat, vidékiek küldjenek előleget, pittsburgiak keressenek fel mielőbb és biztosítsák helyeiket. JACOB KLEIN magyar bankháza 1340 Penn Ave., PITTSBURG, Pa, 207 — 6 Ave., HOMESTEAD, Pa.

MEGMENTVE AZ ÉLETNEK. Megirtuk egyik multheti számunkban, hogy a Magyarországból New Yorkba származott Goldner Regina ismételt keserű csalódásai folytán öngyilkosságot kísérelt meg, hogy emiatt a bíróság elé került s hogy ennek épületében a hatodik emeletről levetette magát a kövezetre.

MAGYAR ÜGYVÉD

akit a Bevándorló szerkesztője is melegen ajánl s aki több éven át ügyvédeskedett

A VIDEKEN

óhajtana a magyarok között letelepedni. Bankárok, hajójegy iroda tulajdonosok, egyleti tisztviselők, akik birnának egy derék, lelkiismeretes amerikai magyar ügyvédnek a letelepedésre alkalmas, magyarlakta vidéket ajánlani, sziveskedjenek ebbsell ajánlataikat következőleg czimezni:

A BEVÁNDORLÓ, 327 East 13 Str.,
New York.

PÁRTOS PATIKÁJA

igazi magyar gyógyszerész

160 Második Avenue, 10-ik utca sarkán,
NEW YORK.

Telefonszám: 4288 Orchard.

Orvosságokat magyarországi módszer szerint készit.

Telefon utján is megrendelhetők.

PARTOS CREAM

Egy tudományos arcbőr éltető, táplálja az arcbőrt s megakadályozza a ránczok és vonások képződését.

35 centes, 65 centes és 1 dolláros tégelyekben. Lilliom szappan, főfájás elleni porok, bajuszkozó a legnagyobb választékban.

Pósta utján is megrendelhető.

Sérvkötők és sebészeti szerek jutányosan kaphatók.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG.

Alakult 1906. február 27. Cleveland, O.

A Szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekének védelme. Osztályok alakulhatnak Amerika minden magyarlakta helyén.

Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabályokért r. titkári hivatalhoz. 305 Century Building, Cleveland, O.

A BEVANDORLÓ

SZAKADÁS.

A néppárt kilép a koalícióból.

Szétroncsolt testét felszedték és elvitték a kórházba, ahol gondos ápolással magához térítették. Most a koponyája bubját ezüstfonállal varrták össze s az orvosok azt mondják, hogy Goldner Regina így tovább élhet.

ZÁSLÓSZENTELÉS ALPORTON. Az alporti Szt. István betegsegélyző egyesület Szt. István napján szép ünnepség keretében szentelte fel Morrisdalen a zászlaját. Az alkalmi szónoklatot tiszt. Bodry János ur mondotta, aki lelkes szavaival nagy hatást keltett.

MIÉRT VÁNDOROLT KI BUCHER MIKLÓS? A torontalmegyei születésű és most Pittsburgban lakó Bucher Miklós fodrász honfitársunk a kitöltött kérdőívet a következő époly érdekes, mint jóízű levéllel toldotta meg: „Sok ember sokat és érdekeset tudna felhozni arra nézve, hogy miért vándorolt ki. Engem mindenekelőtt a kedvezőtlen anyagi helyzet hozott ide. Nem ment az üzlet amint kellett volna s nem születtem házzal a hátamon mint a csiga s így bérben kellett laknom. Olyan szerencsétlen voltam, hogy mindig olyan Swartzman-féle háziuraim voltak, aminőről becses lapja 65-ik számában tesz említést. Ők nem voltak ugyan fűszeresek, de másképp cselekedtek. Alapul vették azt, amire én nem is számítottam, azt tudniillik, hogy mit eszünk. Megfigyelték, hogy mit veszünk a hetivásáron s mikor látták, hogy telik néha libára vagy malacra s hogy itt ott egy öltöny új ruhát is vettünk, egyre emelték a házbért. És miután az adót a házbér nagysága szerint mérik, egy pár év alatt oly csinos összeg lett abból, hogy jövedelem felét felémésztette. Legfeljebb 1200 koronát kerestem s ebből 600 koronát kellett házbérré megadóra fizetnem. Láttam, hogy így tönkre kell silányulnom, fogtam tehát magamat és feleségem beleegyezésével én is kezembé vettem a vándorbotot. Hogy mily bánatos érzéssel, ezt csak az tudja, aki úgy mint én, azért volt kénytelen elhagyni hazáját, mivel a mestersége után nem birt megélni. De visszamegyek, mihelyt abba a helyzetbe jutok, hogy olyan Swartzman-féle háziuraktól nem fogok függni, amit, Istennek hála, nemsokára el is fogok érni.“

A SZERELEM EGY UJABB ÁLDOZATA. A gyilkosságok szerelemből szinte divatossá kezdenek válni Amerika magyarjai között is. Az újabb szerelmi drámának a Wisconsin állambeli Racine a színhelye, a hol Skovenszky Márton az utczán lőtte le a fiatal Károly Idát. Skovenszky egyre üldözte a csinos leányt szerelmével s mivel ez az erőszakos természetű emberre hallgatni nem akart, most haldokolva fekszik a racinei kórházban. Skovenszkyt persze elfogták. A tárgyalást ellene akkor fogják megejteni, amikor szerencsétlen áldozatának sorsa eldőlt.

Egy vasárnap beérkezett kábelsürgöny szerint a koalícióban szakadás állott be, a melynek azonban nem tulajdonitanak nagyobb jelentőséget.

A néppárt bejelentette ugyanis, hogy kilép a koalícióból s e kilépés következtében Zichy gróf, aki a koalíziós kormányban mint király személye körüli miniszter tárczát vállalt, beadta a lemondását.

A néppárt kilépése azoknak a surlódásoknak tulajdonítandók, amelyek közte és a függetlenségi párt között beállottak s amelyeknek elsímítása nem sikerült.

HÜTLEN TISZTVISELŐK.

A központi hitelbank károsodása.

Mig Gyenes igazgató ur a Magyar Bank létesítése céljából New Yorkban járt, az alatt két tisztviselő, Heltai és Szende, alaposan megkárosították a vezetése alatt álló budapesti központi hitelbankot.

Közel négyszáz hamisított aláírásu váltót hoztak forgalomba.

HATÁRVILLONGÁS.

Törökország bizottságot küld Perzsiába.

Konstantinápolyból kábelezik, hogy a kormány egy csupa politikai előkelőségekből álló bizottságot küld Perzsia határára. A bizottság dolga megvizsgálni Perzsia abbéli panaszát, hogy törökök benyomultak perzsa földre, ahol gyilkoltak, gyújtogattak és raboltak.

A török kormány tagadja, hogy katonaságot mozgósított a török-perzsa határon. Mindazonáltal európai politikai körökben erősen hiszik, hogy legott gyilkos ágyuk fogják hirdetni a „békét“ Perzsia és Törökország között.

KERESEK

egy angolul perfect levelező fiatal embert. Irásbeli ajánlatok a fizetési igények megjelölésével így czimzendők: Imre Kaszab, Allenhurst, N. J.

HUNFALVY HUGÓ

Hites ügyvéd és jogtanácsos, közjegyző

— — hivatal. — —

Iroda a főpostával szemben.

231 BROADWAY NEW YORK City.

OLVASCINKHOZ.

Dr. Pélya László úr belépett lapunk munkatársai sorába. Mint ilyen előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk őt honfitársaink figyelmébe és pártfogásába

*Hajójegyet és vasúti jegyet vásárolni és Pénzt az O' hazába küldeni legbiztosabb legjobb és igen előnyös Kiss Emil bankárnál állami Kőzjegyző.
104 Second Ave.
a hatodik emeleten
New York
Tíz éve Fennáll
Tizen érzegyekért*

VIOLET ARZCREAM

Májfolt, szeplő ellen legjobb a világon. Üde arcbőrt ad. Ára 50 cent.

GLADIATOR

legjobb haj és bajusznövesztő szer. Ára egy dollár. A pénz előleges beküldése mellett bárhová megküldi a feltaláló:

Dr. J. BACKY, 100 Public Square, Cleveland, Ohio.

KLEIN ARTHUR

magyar bankháza

101 Hawkins Avenue Rankin, Pa.

Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt. Legjobb hajóra ad el jegyeket. Pereket, szerződéseket, konzuli hitelesítéseket, katona ügyeket biztosan elintéz.

Gross Ede

Brandler L.

Yorkville Boulevard

előkelő magyar kávéház a felsővárosban

1393 MÁSODIK AVENUE

a 72. és 73 utczák között

Tulajdonosok:

GROSS EDE és BRANDLER L.

MINDEN NAP CZIGANYZENE

Kitünő magyar ételek és jó italok

Pontos kiszolgálás

POMPÁS BILLIÁRD ASZTALOK

THE ORIENTAL BANK

A Keleti Bank

182-184 BROADWAY, fiók a Bowery és Grand street sarkán, NEW YORK

Tőke és felesleg \$1,850,000

R. W. JONES, Jr. elnök
LUDWIG NISSEN, ERSKINE HEWITT, CARLES J. DAY alelnökök
GEO W. ADAMS, pénztáros

NELSON G. AYRES, első alelnök
R. B. ESTABROOK, helyettes pénztáros
LEOPOLD FRIEDRICH, a külföldi osztály vezetője

CZIVÉLYESEN MEGHIVJUK ÜZLETI ÖSSZEKÖTTETÉSRE
KÜLFÖLDI PÉNZEKET VESZÜNK ÉS ELADUNK UTAZÓK SZÁMÁRA HITELLEVELEKET FOLYOSITUNK
IMPORTÁLÓ KERESKEDŐKNEK ÜZLETI HITELT BIZTOSITUNK
VESZÜNK ÉS ELADUNK MAGYAR ÉS OSZTRÁK ÉRTÉKPAPIROKAT.

AMERIKAI DOLGOK

NEM LESZ HUS. A new yorki husnagy-kereskedők kocsisai pénteken sztrájkra léptek és ahelyett hogy békés elintézésre volna kilátás, a sztrájkolók azzal fenyegetőznek, hogy minden alkalmazottat megnyernek a sztrájknak. Ha fenyegetésüket beváltják, akkor New Yorkban nem fog lehetni húst kapni. A sztrájkolók már annyit elértek, hogy a Chicagóból pénteken érkezett hús-szállítmányt a nagykereskedők nem voltak képesek raktárukba fuyaroztatni.

VÁLASZTOTT BIRÓSÁG. Root amerikai külügyminiszter ismételten figyelmeztette a békekonferenciára küldött amerikai delegátusokat, hogy az Egyesült Államok által javaslatba hozott nemzetközi választott bíróság ügyét minden erejükkel igyekezzenek keresztülvinni.

OSTOR HELYETT VILLANYOS SZIKRA. Wisconsin állam Milwaukee városa híres lett egy póstakocsisa révén, akinek ezt a hírességet pénzbírsággal kellett megfizetnie. Rapp Jakab póstakocsist tavaly az állatvédő egyesület keményen megtámadta, a miért nyomorult gebéjét folyvást ütötte-verte. Rapp gondolt hát nagyot és beszerzett egy kisebb fajta villanyozó gépet és amikor lusta gebéje nem ment elég gyorsan, a kocsis üléséből megvillanyozta. Az állatvédő egyesületnek azonban nagyon a lelkén feküdt a milwaukeei póstakocsis gebéje, figyelte hát, miért jár oly gyorsan és büszkén a csupán bőre árát érő gebe. Kisütötte, meglátta, a mikor Rapp egy hatalmas villanyszikrával „felyvillanyozta“ lovát a sebes menésre. Beperelték hát Rappot, akit a költségek és egy dollár pénzbírság fizetésére ítélték. A Rapp lova most már lassan viszi a sürgős leveleket tartalmazó könnyű kocsit, a városban pedig ostornyéllal verik a lovakat, melyek egy 50—60 söröshordóval megrakott kocsit nem bírnak megmozdítani. Azt azonban az állatvédő egyesület nem látja meg.

ERDŐTÜZ. New York állambeli Uticából jelentik, hogy az Adirondack hegység erdeiben tűz tört ki, mely feltartóztathatatlanul terjed tova. A tűz a Vanderbilt és Morgan erdeit is fenyegeti.

MEGSZÖKÖTT HERCZEG. A new yorki legfelsőbb körökben jól ismert alakká vál Zal Károly sziriai herczeg, aki állítólagosan az asszonyok révén tudta magát a felszínen tartani. Az előkelő társaság egyik nő tagját feleségül is kérte. Mielőtt azonban házasságra léphetett volna, nyomasztó adósságai miatt meg kellett szöknie.

NAGY TÜZ. Pittsburgban az East End kerületben nagy tűz ütött ki, mely tiz házat

teljesen elpusztított. A kár több mint egy millió dollár. Négy ember szenvedett égési sebeket.

LÁZADÁS A RABKÓRHÁZBAN. A New York állambeli Schenectady fegyházában lázadás tört ki s néhány rab meg akart ugrani. A fegyőrök egy beteg rabot agyonlöttek.

BÁNYASZERENCSETLENSÉG. Wilkesbarrében egy beomló bánya maga alá temetett négy munkást. A szerencsétlenül járt bányászok megmentésén serényen fáradoznak, e sorok megírásakor azonban még nem értek célra.

TANAINAK ÁLDOZATA. Triggs Oszkár egyetemi tanár nagyon is „szabadelvű“ tanokat hirdetett a házasság és szerelem dolgában. Minekutánna azonban a tanait nemcsak hirdette, de követte is, elmozdították őt a chicagói egyetemről. A szabadelvű tanár nézeteibe a felesége sem tudott belenyugodni. Elvált a tudós és szerelem dolgában sokoldalu férjétől.

RÁTAHÁBORU. Nemesak a hajóstársaságok között dühöng. Meg van a vasutak között is. Ezek ugyan sokkal okosabbak, semhogy egymás ellen harcolnának, de harcolnak az egyes államok ellen, amelyek a szállítási díjat törvényhozásilag leszállították. Igaz, hogy az Egyesült Államok bírósága az állami bíróságok határozatait felfüggesztette, de azért az állami bíróságok mindenkit elzárnak, aki határozataik ellen vét. Ez az operettebe illő bíraskodás most Alabamában 15 embert vitt a börtönbe.

CSENDELET A FOGHÁZBAN. A New Jersey állambeli Rahwayben levő fogházból botrányos dolgokat jelentenek. A börtönfelügyelő a legvadabb módon kizozta a foglyokat, némelyeket annyira, hogy beleőrültek. Legkedveltebb kizozóeszköze az ugynevezett „vizkura“ volt. Ha úgy tetszett neki, akkor egy foglyot egy földalatti zárkába vonszolt, ott levetkőztette s azután korbáccsal véresre verte őt. Azután pedig egy csőből erős visszugarakat bocsájtott reá, még pedig testének mindig ugyanazon részére. Az egyik áldozat belehalt a vizkurába. A hatóság most „alapos“ vizsgálatot indított meg.

NAGYVÁROSI KÉP. A minap este egy Felders Abraham nevű fiatal ember bezuzta egy new yorki vendéglőnek ablakát s a nyíláson át éppen a vendéglőbe akart mászni, a mikor egy rendőr a vállára tette a nehéz kezét. A bíró előtt a fiatal ember gyöngeségből alig birt a lábán megállni. Elhaló hangon elmondta, hogy három napja nem evett s abban a reményben akart a vendéglőbe mászni, hogy ott valami enivalóra akad.

A Nagyvilágból

EGYMÁSRA LICZITÁLNAK. A Cunard hajóstársaság egy elsőosztályu hajójegyet Hamburgtól Liverpoolig és az ingyenes ott-tartózkodás után onnan New Yorkig 127 dollár 50 centért ad legújabbán. A Hamburg-American vonal erre a Hamburg—New Yorki vonal 130 dolláros jegyét \$107.50-re szállította le, a Norddeutscher Lloyd pedig \$117.50-re. E nyilvánvaló egymásra liczitálás közben egyszer csak a Hamburg-American vonal elnöke azt mondja, hogy a hajóstársaságok nem vesztek össze. Mintha bizony valaki elhinné neki, hogy az ősös jegy a közönség kedvéért lett olyan egyszerre kibocsájtva.

AMNESZTIA. Károly román király az elmúlt lázadás alkalmával elfogott mintegy 8000 embernek kegyelmet adott s csupán 200 embert nem mentett fel a törvényes következmények terhe alól. Ezeknek legnagyobb része gyilkosság vádjá miatt került fogságba.

AHRENTHAL ÉS TITTONI. Az olasz és osztrák-magyar külügyérek Semmeringen találkoztak és tekintettel a marokkói zavarokra, ennek a találkozásnak különös nagy fontosságot tulajdonítanak.

HALÁL ÉS SZÁMKIVETÉS. Oroszországban jól dolgozik a rögtönítelő bíróság. Mint Rigából jelentik, a keleti tartományokban július havában 26 embert ítéltek halálra és 31-et küldtek számkivetésbe.

ÖSSZEESKÜVÉS A SZERB KIRÁLY ELLEN. A szerb politikai és társadalmi élet előkelőségei, köztük tizenhatsz katonatiszt, összeesküdtek a szerb király ellen. György koronaörökös, akit eddig ingyenélőnek tartott mindenki s aki különczködése folytán vált híressé, fedezte fel az összeesküvést. Azt mondják, hogy rendkívüli okossággal tette. Hogy ezt az okosságot honnan vette, nem árulja el kábelsürgöny.

ELFOGOTT FORRADALMÁROK. Diaz, Mexikó elnöke sem sétálgat rózsákkal behintett ösvényen. Alig nyomja el az egyik összeesküvést, nyomban másikat forralnak ellene. Ujabbán egy tucsat embert fogtak el, köztük néhány ujságszerkesztőt.

KÜLÜGYÉREK FERENCZ JÓZSEFNÉL. Egy Ischlből tegnap beérkezett kábelsürgöny azt jelenti, hogy a magyar király hosszabb kihallgatáson fogadta Tittoni olasz külügyminisztert, utána pedig majd egy óra hosszat értekezett Aehrenthal báró osztrák és magyar külügyérrel.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

Pénzutalványok és hitellevelek a világ minden részére
Örökségeket és követeléseket pontosan behajtanak

15 WILLIAM STREET . . . NEW YORK

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden kedden és pénteken
A „Bevándorló“ ujságvállalat: Makray Aladár.
Szerkeszti
SINGER MIHÁLY.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street, New York.
Telefonszám 4350 Orchard.
Pittsburg iroda: 1114 Forbes street, Pittsburg, Pa.
Irodavezető: MÁZOR BÉLA.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
New York város egész évre \$3.00
Egy. Államok és Canada egész évre 2.50
Magyarország egész évre 4.00

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every Tuesday and Friday.
Published by the "Immigrant" Publishing Co.
Aladár Makray.
Edited by
MICHAEL SINGER.
Editorial Rooms: 327 East 13th Street, New York.
Telephone: 4350 Orchard.
Pittsburg offices: 1114 Forbes street, Pittsburg, Pa.
Manager: ADALBERT MÁZOR.

SUBSCRIPTION RATES:
For New York City, 1 year \$3.00
For the U. States and Canada, 1 year 2.50
For Hungary, 1 year 4.00

Szilánkok

— Clevelandi laptársunk, a „Szabadság“ hibáztatja a főkonzult, amiért ez a new yorki templomegyelet zászlószentelési ünnepségén elmondott beszédjében nem emelte ki ékes szavakban a nemzeti kormány érdemeit.

— Mi azt tartjuk, hogy a szónál ékeesebb a tett. S mikor a nemzeti kormány idejében a főkonzul elhozta nekünk amerikai magyaroknak a király üdvözlését, tettel mutatta nekünk, hogy a nemzeti kormány mennyivel közelebb hozta a magyar királyt a magyarokhoz.

— Clevelandi kollégánk egyáltalán sok kifogásolni valót talál az utóbbi időben. Így ismételve kifogásolta azt a mi cikkünket, a amelyben mi hibáztattuk a hazai sajtót, a miért folyton piszkálja egy-két ember multját, akik odahaza a társadalmi kényszer folytán megbotlottak s itt új, munkás életet kezdenek és folytatnak.

— Clevelandi kollégánk ezekre könyörtelenül rá akarja sütni a Káin-bélyeget. Örökre kizárni szeretné őket a jók és tisztességesek köréből. — Jézus másként cselekedett Magdolnával és köhajtásra szólította fel azokat, akik teljesen ártatlanoknak érzik magukat.

— Ugynevezett vezető embereinknek az a hibájuk, hogy egyéni érzelmeiket viszik az előtérbe. Sem egyéni szeretetüket, sem egyéni haragjukat nem bírják az általános érdeknek alárendelni. Az egyik, hogy hiúságát kielégítse, lealacsonyítja nemtelen módon a szövetségját, a másik pedig telhetetlen bosszúvágyában megrontani készül egész csa-

A BEVÁNDORLÓ

ládokat, kivenni akarja ártatlan gyermekek szájából a betevő falatot.

— S ugyanabban a pillanatban, amikor elvakítva a haragtól, mások becsületén és megélhetésén keresztülgázolnak, önmagukkal is, másokkal is azt akarják elhitetni, hogy a köznek tesznek ezzel szolgálatot. Használni csak a szeretetnek fegyverével lehet. Aki felgyújt egy házat, a harmadiknak házát is veszélyezteti.

MAGYARUL

A „Pesti Hírlap“ augusztus hatodik számából.

Lapunk előző számában hoztuk egy kábelsürgöny alapján, hogy a nemzetiségi „hősök“ kieroszakolni akarják a kormánytól az általános választói jogot a magyar nyelv tudására való tekintet nélkül. Ezt a kérdést világítja meg alaposan a „Pesti Hírlap“ alábbi cikke:

Ne féljenek a reform hívei: sokan vagyunk, kik nem fogjuk elaludni engedni a választói jog kérdését. Épp úgy sürgetjük a kormány feleletét erre, mint az alkotmánybiztosítókra. Mert mi a választói jog olyan reformját, mely e jog gyakorlását az állami nyelv ismeretének kvalifikációjához köti, tartjuk olyan alkotmánybiztosítéknak, mint például, hogy a tárgynál maradjunk, a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztését — a gyámi kontenczióztatás eseteire.

Nekünk tehát a választói jog kérdése mindig aktuális és mindaddig igaz szeretetünkkel is övezzük azt, míg rá egy, a nemzeti érdeket szigorúan figyelembe vevő feleletet lehet remélnünk. S ma még lehet ezt remélnünk. A közvélemény ébrentartása ilyformán fokozott feladatunkká válik éppen nekünk, kik a magyar nyelvismeret nemzeti korrekтивumát feltétlenül szükségesnek tartjuk ama reform megvalósításában. Am melleleg jó lesz, ha egyszersmind ismételtén és minden fentartás nélkül leszögezzük álláspontunkat e tekintetben is, hogy az a pillanat, mely az általános választói jog törvénytervezetét a Kristóffy-féle nemzetközi formában állítaná elénk: az a pillanat is mindig készen találna bennünket, de ez esetben már a tulsó oldalon, az általános választói jog ellenzőinek harcrazakész táborában.

Miért tartjuk az állami nyelv ismeretéhez nem kötött választói jogot az egységes magyar államra annyira veszélyesnek, megfélemlhetünk rá azzal, miért tartjuk viszont az állami nyelv ismeretéhez kötött választói jogot valóságos alkotmánybiztosítéknak.

Alkotmánybiztosítéknak kétségtelenül a legizább: minden állampolgár hazaszerete. De érzelmeiket nem ébreszthet objektív jog — mondják ugyanazok, akik szerint érzelmeiket igenis fenntarthat, megszüntethet, kiölhet objektív jog. Nos: érzelmeikre is tanítani kell az embereket s ha a magyar nyelvismerethez kötött választói jog ellenzői főként abból indulnak ki, hogy nemzetiségeink előtt a hazát egy ily reform még inkább gyűlöltté tenné, akkor vallják azt, hogy az objektív jog igenis befolyással lehet az érzelmeikre s akkor ugyanez okon vallhatjuk mi az ellenkezőt, hogy t. i. egy ily reform esetleg közelebb hozná a hazához nemzetiségeink szívét.

A kötelező állami népoktatás ugyanis egy-magában még nem elég az ország megmagya-

rosodásához, még ez sem elég s hol vagyunk ettől! — a közigazgatást pusztán ez még nem teszi magyarrá. Az iskolából kikerült ember birhatja a magyar nyelvet, de felnőtt korában ettől ugyan még mindig lehet belőle jó agitátor, le is tagadhatja magyar nyelvtudását, esetleg tényleg elfeledhette a magyar nyelvet, hiszen szüksége az életben nem volt rá, nem lévén Magyarországon a közigazgatás egységes nyelve a magyar. Így lesz a magyar nyelv ismeretéhez kötött választói jog nevelő, magyarosító eszközzé az iskolán túl is, így teheti közvetve fokozatosan magyarrá a közigazgatást. Így válik lehetővé, hogy idegenajku polgártársaink legalább megismerhessék a magyar álláspontot is s ez álláspont hű ismerete mellett szerzhessenek képet a magyar nemzet szabad- elvűségéről, az övéknél fejlettebb, tehát fölvevésre méltó kulturájáról s választthassanak azután a magyar állami politika és agitátoraiak szemfényvesztő politikája között. S miután ma az anyanyelv fogalmát egyszerűen az határozza meg, mit vall az állampolgár saját anyanyelveül: ettől már csak egy lépés, hogy a közigazgatásban, például a törvényhatósági életben, a törvényhatósági közgyűléseken az ott szólni óhajtóról a közgyűlés elnöke országos képviselőválasztói joga alapján állapítsa meg, mi az anyanyelve; — ha ugyanis választó s a választójog feltétele a magyar nyelv ismerete: anyanyelve hivatalból magyar lesz, — nem is szólhat tehát még a mai nyomoruságos nemzetiségi törvény hatálya alatt sem másképp, mint magyarul. S a törvényhatósági tisztviselők a választópolgárokkal való érintkezésükben sem lesznek kénytelenek más nyelvet használni, mint a magyart.

Látjuk, a magyar választójog pótolhatja egyelőre némiképpen a kötelező állami népoktatás hiányát s előbbre viheti a közigazgatás megmagyarosodását is. A magyar nyelvtudás cenzusához kötött választói jognak tehát igenis van értelme, van célja, lenne haszna, tul, jóval tul azon a hasznon, melyet

THE CITY BANK Co.
Biztos, erős, megbízható.
Takarékbetétek után 4 százalékot fizet.
10 Ave. és Pearl st. sarkán.
SOUTH LORAIN, Ohio.

pusztán az állami szuverénitás kidomborodása nyújt. Ne akarjanak hát bennünket ezek után azok, akik a magyar nyelvismeret közvetett hasznát a választói jogban immár nem tagadhatják, terrorizálni azzal, hogy szabadelvűségünket még a királyénál hátrábbállónak tüntetik fel, mivelhogy a király a Kristóffy törvénytervezetéhez már előzetesen hozzájárult s az a magyar nyelvet nem bírakra is kiterjesztette volna a választói jogot. Abból a jogegyenlőségből, mely a magyar nemzeti szuverénitást döntené romba, nyitott ajtót hagyna nemzetiségeink föderatív törekvései számára kulturájuk fokozatos és folytonos emelkedése esetén, nem kérünk. Gondoljunk csak arra, hogyan festene a Kristóffy-féle javaslat, az ő csalékony statisztikai adataival, ha rövid időn belül idegen ajku polgáraink mind elsajátítanák saját anyanyelvükön az irni-olvasni tudást s számszerű sulyokkal a magyar parlament tagjainak felét ők választanák meg. S különben is: a jogegyenlőség elvéből nem következik, hogy célszerű megszorításokat ne alkalmazzassunk. Hiszen a passzív választói jog feltétele eddig is a magyar nyelv tudása volt s ezen az állásponton még a Kristóffy tervezete is megmarad, sőt tovább megy ennél akkor, mikor a nemzetiségi igazgatás miatt elitétet soha többé meg nem választhatónak itéli.

A kötelező állami népoktatást óhajtjuk s ezzel már aláírtuk a magyar nyelvtudás köteleességét minden állampolgárra, aláírták azok is, kik a kötelező állami népoktatást velünk együtt szintén óhajtják, a magyar nyelv cenzusához kötött választói jogot ellenben — liberalizmusból — nem. Holott maga a magyar nyelv cenzusához kötött választói jog még nem is tenné köteleessé a magyar nyelv elsajátítását, hiszen a szavazati jog gyakorlását nem akarja senki nálunk köteleessé emelni. Né beszéljenek hát nekünk arról, hogy a magyar nyelvismeret választójogi cenzusa annyi, mint egyik oldalon állampolgári jogot adni a csak magyar nyelvet bírónak, másik oldalon állampolgári köteleességként róni az idegenajkuakra az államnyelv elsajátítását. Ne szavazzon, akinek nem tetszik! S ha már állampolgári köteleességekről van szó, ismétljük, amit egy ízben már hangoztattunk, hogy talán mégis valamivel sulyosabb köteleesség, tegyük fel az erdélyi oláhra az, ha egy esetleg Romániával vivandó háboruban saját faja ellen harcolnia s a magyar államért meghalnia, mintsem magyarul tudnia érette.

Ha a német eredetű királyunktól megkövetelhetjük a magyar nyelv tudását, mennyivel kevesebb jogunk van megkövetelni az

erdélyi oláhtól vagy szásztól, akit a magyar állam ügyeinek intézésében döntő szóval, szavazati joggal ruházunk fel? Csak le tudja irni kenyeret adó hazája nyelvén képviselőjelöltje nevével együtt a magáét s a számoláshoz csak annyit értsen, hogy tudja: Kárpátoktól Adriáig EGY az állam s Ausztriával KETTEN vagyunk szuverének a Habsburgok ugynevezett birodalmában. Olvasni pedig — a király legfőbb alkotmánybiztosítékunknak saját esküjét tekinti s az is benne van a Corpus Jurisban — olvasni a magyar állam választópolgára csak el kell hogy tudja a magyar nemzet bibliájából azt az esküt, amit királya köteles megtartani?!

LAKÁSFORRADALOM.

Irta: Cholnoky Viktor.

Kevés oly kiáltó tanujele van Magyarországon szegénységének, mint az, hogy itt mindenki egyszerre akar meggazdagodni. Gazdag országban, ahol a munka megkapja becsületes ellenértékét és ahol a tőke tisztességes uton is mehozza a megélhetés százalékát, az embereknek van módja arra a fényezésre is, hogy megbecsüljék önmagukat, helyesen értékeljék azt, amiből élnek, akár az eszük az, akár a földi vagyonuk. Mójukban áll, hogy a keresetükből félre is rakjanak, a jóllét és szerzés perspektívája mindenki számára nyitva áll, tehát csak a betegesen sóvár lelkek „buknak“ a pénz után, amely körforgásában ugyis mindenkit felkeres, táplál és gyarapít.

Nálunk a munka nyomorult bérére és a vagyon szegényes jövedelmére már a megszületése pillanatában lecsap az adó és Ausztria. Senki a jogos várakozása szerint megfizetve nincs, senkinek nem hoz teljes kamatot a tőkés és még ezeknek a csonka jövedelmeknek is óriási hányadát harapja le a rut kétfejű madár, csipi le az adó harapófogója. Azért nálunk mindenki rohan a pénz után. A tisztességes kereset elégtelen lévén, mennek az emberek a kalandor-kereset utjára. A szegény ember vagy osztályosorsjátékot vesz, vagy lóversenyre sikkaszt, a vagyonosabb — ejh, ki vagyonos itt? — vagy rablóbarlangot alapít vagy szövetkezetet, vagy pedig civilizáltányi árt kér oly odukért, aminőkbe ha Illaván rabot dugna a fegyházigazgató, menten elcsapnák érte. Itt mindenki rasztakuérkedik, mindenki bakkaráz, itt nincs senkinek tisztességes jövedelme, tehát senki sem tiszteli a más jövedelmét sem.

Általánosítani soha nem szabad és ér a világerő sem akarok általánosságban beszélni a háziurakról. Még a budapesti háziurakról sem. Ismerék köztük rendkívül hu-

mánus, jólelkű embereket, akik nem csárnak gondolják magukat a saját házucsba, hanem a lakóval egyenlő rangú, legfeljebb sorsban szerencsésebb embernek. Még a házbéremelés ellen sem tudok dühöngeni, mert belátom, hogy még ebben a nyomorult, kirabolt, sivataggá tett országban is emelkednek lassanként az értékek és a háziur becsületes tempóju házbéremeléssel csak azt teszi, amit a munkás tesz, aki a husz évvel ezelőtt fizetett munkabérnek ma a dupláját követeli és igaza van.

Hanem azután arra, amik most a legutóbbi időkben történnek Budapesten s amiknek most már mindennapos szemtanui vagyunk: csakugyan szét kell pattanni az epehólyagnak még a halvérü emberben is. A Hunyady-utcai és István-uti gaztettek csakugyan olyan felháborítóak, hogy tulajdonképpen azon kell csudálkozni, hogy csak a környék népe háborog és nem jönnek be Ó-Budáról, Kőbányáról is az emberek, a szerencsétlen lakók, hogy ablakbeveréssel tegyenek tanubizonyosságot arról, hogy mindnyájan szolidárisak vagyunk a szemérem minden maradványától megszabadult vérszopókkal szemben.

Hetvenöt százalékkal, száz százalékkal emelik máról holnapra a házbért olyan házakban, ahol hetifizetők laknak, tehát nagyon szegény, nagyon segítség nélkül való emberek, akiket három nap alatt ki lehet dobni az utcára, hála legyen ennek az átkozottul jól megcsinált város még jobb szabályrendeleteinek. Emberi formát bitorló hiénák kitalálták a nyuzás legújabb formáját: bérbe vesznek egy egész házat, apró lakásokra osztják fel, mert a kicsiny halak a legjobb halak és minden héten egyszer megnyuznak mindenkit, akit balesillagzata arra vitt rá, hogy mint lakó a körmük közé kerüljön.

Budapest népe nagyon türeimes, sőt sok tekintetben már nem is türelmes, hanem apatikus, mamiasz. Ha Londonban hajnali órán a katonaság recsegő trombitával, vagy puffogó dobbal merne végig menni az utcán, hát kitörne a forradalom. Ha Párisban valaki reggel hét órakor bottal akarván kikergetni a poloskát a piszkos pokróczaiból, hát bevinnék a bolondok házába. Mi mindezt türjük. Mi hidegvérü, sőt mosolygós mozdulattal vesszük ki a saját vesénket, a zsigereinket és ezüst tálcán visszszük oda mindenkinek, aki megéhezett rájuk. Tessék tehát ebből következtetni arra, hogy a gázságnak micsoda irtózatoss mértéke az, amely már képes volt a pesti publikumot is felháborítani annyira, hogy tüntessen, bojkottáljon, sőt ablakokat is verjen ve. Ez már a végső kétségbeesésnek a jele, ez már az elpattant hurnak veszedelmekét jövendő, baljóslatu zugása.

Jó lesz meghallani olyan helyen is, ahonnan még jöhet valami segítség. Nem is a tizenkettedik, hanem a tizenharmadik órának az ütése ez már és most már azután nem is lelketlenség lesz többé, hanem czinkosság, bűnre való szövetkezés kormánytól, hatóságoktól, fővárostól egyaránt, ha tüstént nem segítenek a forradalomba kergetett emberek baján és ha meg nem állítják a szakadatlan embernnyuzásnak örökké forgó arkhimédeszi csavarát.

Segítség kell, de gyorsan, mert most még csak ablak csörömpöl, de ha így megy tovább a szabad rablás, senki nem lehet biztos róla, hogy nem lobbanik-e lángra ma vagy holnap, itt vagy amott egy-egy tifusztanya, vagy poloskafészek.

ALAPITTATOTT 1889.	EGYESÜLT ERŐVEL.
JACOB KLEIN	
MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG, KÖZJEGYZŐI IRODÁJA	
1340 Penn Ave., PITTSBURG, PA., és 207—6th Ave., HOMESTEAD, PA.	
KÜLDÜNK PÉNZT az ő-hazába olcsó áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz átvételét igazoló postai feladó bevételt.	
VESZÜNK ELADÜNK külföldi pénzeket. Pénzeiket elhelyezzük bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszerezzük az eredeti betétkönyvecskét.	
ELADÜNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajótársulatok eredeti árán és utasaink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továbbíthatnak New Yorkba.	
ELFOGADÜNK BETÉTEKET A „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVARA IS.	
MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITEL TARSULAT, DUQUESNE, PA.	
Két százalékos csekk számlára. Négy százalékos betét számlára.	
ALAPTŐKE ÉS FŐLŐSLEG \$175,000.00.	

Hazai Dolgok

Lakók forradalma.

BUDAPEST. A budapesti háziurak hihetetlen elbizakodottsága immár nem ismer határt és az a mód, amelylyel kiuzsorázzák a főváros lakosságát, példátlanul áll az egész világon. Az elmúlt házbérnegyed óta nap-nap után a legbotrányosabb jelenetek játszódnak le, különösen a fővárosnak abban a negyedében, amelyet Csikágónak szokás nevezni. A lakók nagyrésze ugyanis a legszerényebb lakásért sem képes a horribilis házbért megfizetni, a háziurak pedig, akik mindezek dacára mégis újra emelték a házbéreket, azokat a lakókat, akik a legesekélyebb hátralékokban vannak is, egyszerűen kilakoltatják.

A háziurak között Brüll Ferencz téglagyártulajdonos tultesz még valamennyi társán. Ő a házmesterrel még többszörösen meg is vereti a neki nem tetsző lakót. Az István-ut 19. számú házában bérelt magának egy kis üzletet Goldstein Simon szabó és mert külön lakásra nem telt a szegény embernek, őt tagu családjával az üzletet egyuttal lakásnak is használta. Amikor május elsején beköltözött a lakásba és nyomban nem tudta az egész esedékes házbért megfizetni, a jeles háziur minden szolgálatra kész házmesterével néhány alapos ütlegel utalványoztatott az új lakónak. Goldstein Simon szájából csak úgy ömlött a vér és még aznap megszerezte az esedékes negyedévi részletet.

Augusztus elsején aztán beállított a házmester Goldsteinhez és felszólította, hogy költözzék ki. Miután a lakást nem mondták fel, Goldstein megtagadta a kiköltözködést. A dolog vége az lett, hogy a házmester megint elverte a lakót, a butorait pedig kiczipeltette az utcára. Azután bevitték őt a közeli őrszobába, ahol a brutális házmester még egy pofont mért a szerencsétlen ember arcába. Goldstein az udvarra rakta holmiját, az üzletbe pedig egy másik lakó költözött be, akinek kiadták anélkül, hogy Goldsteinnak előzőleg felmondtak volna.

Minap reggel egy hatósági végzéssel lakoltatták ki a hajléktalaná lett embert még az udvarról is. Persze nem nézte szó nélkül a dolgot és elkeseredetten kelt ki a hallatlan eljárás miatt. A dolog vége az lett, hogy Goldstein Simont megint elverték a házmester és hozzátartozói úgy, hogy a teste tele van ütlegektől eredő nyomokkal és most kénytelen kórházba feküdni, hogy ott gyógykezeltesse magát. Mialatt a szerencsétlen embert ütötték-verték, óriási néptömeg gyűlt össze a ház előtt. Az emberek értesülvén a történetekről, meg akarák ostromolni a házat. Egyre veszedelmesebb, izgatottabb lett a hangulat. A közeli őrszobából néhány rendőr sietett a ház védelmére. Ezeket a felháborodott tömeg botokkal fogadta, egész tégladarabokat hajított feléjük, az ablak üvegeit pedig mind betörte. Később újabb rendőresapat érkezett, amely több rohamot intézett a tömeg ellen, míg végre sikerült szétoszlatni. A zavargás közben 25 embert állítottak elő. Varga Béla magánhivatalnok, Neuwirth Zoltán tejkihordó és Tóth Kálmán nápszámos ellen hatóság elleni erőszak címén is indítanak eljárást, mert több rendőrt kódrabbal megsebesítettek.

Csendőrbeszűlet.

ANTALÓCZ, Ungmegye. A községben agyonlőtte magát egy fiatal csendőr. Mult vasárnap este a falubeli nagykoreszmában hangos multság volt. Az óra kilenczet

ütött, de a legények széles jókedvükben semmi áron sem akarták abbahagyni a vigadózást. Véletlenül arrafelé került a szerednyei csendőrjárat. A vigalom zaját hallva, a csendőrök betértek a koresháza és felszólították a mulatozókat, hogy menjenek haza, mert a záróra már rég elmúlt. A duhajkedvű legények eleinte vonakodtak, de aztán lassankint kezdtek szedelőzködni. Már csaknem mind elmentek, a három Kostyákfiu azonban ott maradt. Gunyolni kezdték a csendőröket, akik erre le akarták őket tartóztatni, hogy bekisérjék a község házára. A falu három hőse azonban ellenszegült, mire az ivóban egy pillanat alatt vészes kavardás támadt. A legények közül többen a Kostyákfiuk pártjára álltak. Vad dulakodás támadt, a két csendőr nem hagyta magát, de a tulerő végre is lebirta őket. Az egyikől elvették a kardját, amelylyel aztán vagdálni kezdték a csendőröket, akiket a legények hátulról lefogtak. A véres tusában az egyik csendőrnek mégis sikerült magát kiszabadítania. Nyomban rálőtt támadóira. A golyó Kostyák Györgyön halálos sebet ütött, egy másik legényt pedig a bal vállán sebesítettek meg. A puskától azután megijedtek a legények és szétfutottak. A csendőrök, akik súlyos sebeket kaptak, bementek az ivó mellett levő szobába, hogy lemosás magukról a vért. Ott aztán megszólalt az egyik, akinek a kardját elvették:

— Bajtárs, nagy az én bajom. Nincs kardom, a kezem is annyira összevagdalták, hogy nem bírom használni.

Az elkeseredett embert vigasztalni kezdte bajtársa s kérte, hogy menjenek be a faluba, fogják el a verekedőket, akkor aztán jó lesz minden. A lefegyverzett csendőr ráhagyta. De amikor bajtársa kilépett az ajtón, ő a szobában maradt s szolgálati fegyverével sziven lötte magát. A golyó nyomban megölte a szerencsétlen csendőrt, aki nem bírta elviselni azt a szégyent, hogy elvették tőle a kardját.

Egy üstökös.

ARAD. Az északi égbolton minap éjjel hatalmas üstökös jelent meg, amely öt percig volt látható, s azután észak felé eltűnt.

Szerencsétlenség.

CSORBATÓ. Wachter Jenő bölesészethallgató a Csorbató közelében levő Simon-tornyáról lezuhant és agyonzuzta magát. A szerencsétlenül járt fiatal ember holttestét hazaszállítják Pécsre.

Földült sirhalom.

CSORNA, Sopronmegye. Az itteni izr. temetkezési egyesület nevében a minap panaszt tettek a csornai főszolgabírói hivatalnál, hogy a helybeli izr. temetőben az egyik sirhalmot ismeretlen tettesek feldúlták. A sirhalom nehéz kőlapjait leemelték és a sirt is

megrongálták. A megindított vizsgálat során természetesen nem akadtak a tettesek nyomára.

Rablógyilkosság.

DEBRECZEN. A Vilmos császár lovasági laktanya közelében mult csütörtökön éjjel rablógyilkosság történt. Amikor pénteken reggel egy paraszttasszony a debreczeni

TRENTON LEGJOBB FOGORVOSA

Dr. J. S. Miller

184 SOUTH BROAD STREET.

Olcsó, jó, pontos és fájdalom nélkül dolgozik

BARNA J. JENŐ úr

West Virginia állambeli Garyban fog mint a Bevándorló tudósítója működni. Előfizetési díjakat is felvehet és nevünkben nyugtázhat. Barna ref. misszionárius urat melegen ajánljuk honfitársaink figyelmébe.

POTMESIL ISTVÁN úr

képviseli South Bethlehemet és környékén a Bevándorlót. Előfizetések felvételére és nyugtázására fel van jogosítva. Melegen ajánljuk ottani honfitársaink figyelmébe.

SZABÓ S. NÁNDOR úr

a Bevándorló érdekében utazik jelenleg New York államban s később a többi magyar telepeket fogja meglátogatni. Előfizetési díjakat felvehet és nevünkben nyugtázhat. Kérjük honfitársainkat, fogadják Szabó urat szívesen.

MEGNYILT

a legnagyobb magyar gyógyszerár.

UNIONTOWN, PA. — — — 21 BROADWAY

Kapható mindenféle hazai gyógyszer, arckrém, bajusz-pedró, sóborszesz, Superlin (Zacherlin) fuvóval stb. Ugy ő-hazai, mint itteni receptek szakszerűen elkészítettek.

Pósta megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Beszélünk: magyarul, angolul, németül, tótul s a többi szláv nyelveken.

Pontos cím:

R. A. OLESHAK

UNIONTOWN, PA. — — — 21 BROADWAY.

MUNKAKERESŐK FIGYELMÉBE!

Honfitársak és honleányok! Ha jó munkát vagy helyet akartok, forduljatok teljes bizalommal Kovács munkaközvetítő irodájához, ahol mindig nagy számmal kerestetnek mindenféle munkások és munkásnők. Jelenleg is 200 embert keresünk bányamunkára, jó fizetés, sztrájk nincs, gáz nincs, közel Pittsburghhoz. Száz leányt keresünk jó házi és egyéb munkára.

Pontos cím: RUDOLPH KOVÁCH,
1524 PENN AVE. — PITTSBURG, PA.

MAGYAR FONOGRAF ÜZLET

280 Bowery, — — New York City.
Nagy és dus raktára a legjobb és legújabb éneklő gépeknek.

A LEGKIVÁLÓBB ÉS LEGVÁLTOZATOSABB MAGYAR DALOKKAL.

Egy gép ára 3 dollár 50 centtől felfelé, magyar dalok darabja 35 cent.
Megbízható magyar üzlet. Magyar levelekre magyarul válaszolnak.

ENTREPRISE LIGHT CO.,
280 BOWERY — — NEW YORK CITY.

A BEVÁNDORLÓ

vásárra sietett, közel a kaszárnyához véres holttestet pillantott meg. A holttest egyik keze teljesen le volt szakítva, nyaka egészen át volt vágva, úgy hogy csak lazán függött a törzsön. Az asszony rémülten futott a csendőrségre. Onnan az ezredes azonnal elment a királyi ügyészhez és vizsgálóbíróhoz s velük a holttesthez sietett. A vizsgálat megállapította, hogy a meggyilkolt egy erdélyi oláh hajósár, aki juhainak eladása miatt jött Debreczenbe. Csütörtök délután a meggyilkolt több társával egy vendéglőben borozgatót a kaszárnya közelében. Kevéssel aztán belépett egy Kerekes nevű kocsis, aki Kovács főispán nevezetes installációján a halottas kocsi vezette. Tizenegy órakor az oláh eltávozott s rövidesen utána Kerekes is. A gyanu Kerekésre irányult és le is tartóztatták. Tagadta bűnösségét és alibit is tudott bizonyítani. Megállapították azt is, hogy a meggyilkoltnál kétezer korona készpénz volt s ez az összeg is eltűnt, ugyancsak a meggyilkolt minden irata és okmánya, úgy hogy kilétét sem lehet megállapítani. A gyilkosok előbb megfojtották áldozatukat s aztán elvágták a nyakát. A nyomozás erősen folyik.

Elgázolt vasutas.

GYŐR. A vasuti állomáson Szentesi Béla 22 éves állomásfelügyelő-gyakornokot elgázolta a gyorsvonat. Szentesi Béla öt óra tájban a pályaudvar felől a budapesti kijárat felé haladt kifelé, mert a térfelügyelőházban kellett volna megjelennie. Fejét lehajtva lassu léptekkel haladt a gyorsvonat vágányára közelében, amikor az átjáróhoz ért, be akart fordulni, hogy a síneken átmenessen. Eközben, úgy látszik, szórakozottságból, nem vette észre a háta mögött robogó budapesti gyorsvonatot és bár az közvetlen közelből fűtyentett, az elgázolás megtörtént. A haldokló Szentesinek volt még anynyi ereje, hogy kijelentse, mikép öngyilkossági szándék nem vezette. A kórházban eszméletét veszítette és az éjjel egy órakor kiszvenedett. Szentesi Bélának özvegy édesanyja él, apja gyógyszerész volt Hédervárott. A m. kir. államvasutak Győr állomásának személyzete gyászjelentést adott ki és koszorút helyezett a koporsóra.

Áthelyezés.

KAPUVÁR. Sopronmegye. A pénzügyminiszter Hollósi Pál gyöngyösi m. kir. pénzügyőri biztost, hasonló minőségben, Kapuvárra helyezte át a Nyitrára áthelyezett.

RIZSÁK JÁNOS

passaicai pénzküldő budapesti irodája
IV. Sütő-utca 6. szám alatt van.
Irodavezető: RIZSÁK MIHÁLY.

RIZSÁK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

Magyar pénzküldő és váltó intézete
127-2 IK UTCA, PASSAIC, N. J.

PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője. Mindennemű közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzultációs hitelesítetnek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el. Reám bízott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el. Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.

FIÓKÜZLETEK:
ALPHA, N. J. PHILLIPSBURG, N. J.
WHARTON, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

Szabó Ferencz utódjával.

Tűz.

KASSA. Györkö Faluban Lisbman Kálmán udvarában kigyuladt egy szénakazal, minek következtében csakhamar az egész ház lángban állott. A szomszédos házak bádoggotózetete következtében a tűz nem terjedt tovább és így azt sikerült hamarosan lokalizálni. A kár, mely meglehetősen nagy, biztosítás révén megtérül.

Élesztőmérgezés.

MAKÓ. Barocsi Pál hatéves fiával a mezőn dolgozott napközben. Este felesége élesztős fánkkal várta vacsorára. Mindketten jóllaktak a fánkból, de reggelre Barocsi igen nagy fájdalmakat érzett. Roszat sejtve fiához ment, aki már akkor iszonyuan felpuffadva holtan feküdt. A rendőrorvos megállapította, hogy élesztőmérgezés történt a tésztába kevert nagymennyiségű élesztőtől. Barocsi talán még sikerül megmenteni.

Meggyilkolt mezőőr.

NAGYLAK. Lantos Mihály csanádpalotai mezőőr mezőrendőri kihágás miatt többeket feljelentett. Az előjáróság augusztus 3-ikára tűzte ki ez ügyben a tárgyalásokat, de a mezőőr nem jött el a tárgyalásokra. Augusztus 2-ikének estéje óta senki sem látta az őrt, míg 7-én a nagylaki határban a kukoriczásban megtalálták a holttestét. A boncolás közben megállapították, hogy fejszével össze-vissza volt vagdalva, koponyája darabokra zúzva és teste és ruhája elárulta, hogy trágyába takarva holtan hozták a kukoriczásig. A nyomozást megindították. Többeket letartóztattak. Főleg egy csanádmegyei módos gazdát gyanúsítanak a rettenetes gyilkossággal. A mezőőr iránt, aki buzgóságának esett áldozatul, általános a részvét. Lantos 45 éves volt.

Mulatás után.

PÁPA. Agyonütött emberről szóló rémhírt kolportáltak minap Pápan. A hír nem bizonyult valóbnak. Annyi a tény, hogy a kik Horváth József kőművest reggel hat óra tájban a Rákóczi-utca elején véres, összevert fejjel feküdni látták, azok szentül meg voltak győződve, hogy agyonütötték, meghalt. Beszállították a kórházba, honnan aztán másnap — elevenen, sőt saját lábán ment ki. Mivel igaz ugyan, hogy alaposan helybenhagyták jó cimborái: Rózsa Dobos Ferencz és Varga Sándor, akikkel együtt mulatott az éjen át és összeveszett a kártyán, de az is igaz, hogy mozdulatlan állapotát nem annyira sérüléseinek súlyos volta, mint részegsége idézte elő. A rendőrség az eljárást a véres verekedés tárgyában megindította.

Egy község pusztulása.

RÉDE. Veszprém megye. A nagyközség

borzalmas tűzvésznek esett áldozatul. Hatvanhét lakóház az összes melléképületekkel és pajtákkal a lángok áldozatául esett. Tette a szerencsétlenséget, hogy cséplés ideje lévén, a gabona nagyobb része az udvarokon, szérükön asztagokban állott és az utolsó szálig odaveszett. A rettenetes hőségben mentésről szó sem lehetett, a lakosság tehetetlenül nézte a pusztító elem garázdálkodását. A tűznek számos háziállat esett áldozatául. Legalább kétszáz ezer korona a kár, amiből biztosítás útján alig térül meg valami. Óriási a község nyomora és a lakosság az éhenhalásnak néz elébe. A jószívű emberek, akik segíteni akarnak a szerencsétlencen, a réde. elkészíti hivatalhoz küldhetnek adományokat. Minden fillért hálás köszönettel fogadnak a szerencsétlenséggel sújtott emberek.

A körjegyző fegyelmije.

SÁTORALJAUJHELY. Zemplénmegye főispánja elrendelte a fegyelmi vizsgálatot Steiner József alsógyertyáni körjegyző ellen. A főispáni véghatározat szerint a fegyelmi vizsgálatnak az az oka, hogy Steiner a községi határozatokat a törvényhatóság jóváhagyása nélkül hajtotta végre, továbbá az egyes adófizetők könyvecskéjébe a befizetett összegeket nem írta be. A fegyelmi vizsgálat lefolytatásával a főispán Bernáth viranói főszolgabíró bizta meg.

EGYEDÜLI SZÉN ÉS FAKERESKEDŐ
TRENTONBAN.

P. A. Spracklen

356-358 SOUTH BROAD STREET.
Olcsó és pontos kiszolgálás.

ZÁSZLÓ, JELVÉNY, MISERUHÁK

Saját készítésű legértékesebb egyleti zászlók, sapkák, egyenruhák, szalag és aranyjelvények

Bálok és ünnepekhez szükséges szalagok és díszítések raktára. Jutányos — árak.

LITVAY JÁNOS

8807 Buckeye Road, CLEVELAND, O.

ELADÓ HOTEL

COLUMBUS, Ohio legjobb fekvésű helyén a magyarok kedvelt találkozó és mulatóhelye a

✿ BUDAPEST-KÁVEHAZ ✿

most olcsó áron eladó, kitűnő berendezés, 16 szoba, poolroom, olcsó házbér. Villamközlekedés a város minden részébe. Vasuti állomás 5 percnyire.

Bővebb felvilágosítást ad:

George Yost

So. Parsons Ave. Columbus, Ohio.

Fényképészeti

Műterem

Ha ezen hirdetést kiadja s behozza, minden tuczat kép után kap

INGYEN

egy életnagyságu képet.

A legjobb felvételek. Vasárnap is nyitva.

S. ROBINSON

fényképész

1716 Centre Avenue,
PITTSBURG, Pa.

Egri Csillagok.

Regény 5 részben.

Irta: *Gárdonyi Géza.*

(Folytatása következik.)

— Bort is raboltak délben. Itt van a kocsi farán.

— Nem isik a terek, te!

— Dejszen, nem török ez egyse, mikor bort lát.

— Na, akkor nekem innepem van, — ujjongott a cigány, — olyan nótát pikulázok nekik, hogy még táncsolnak is rája.

A félszemű janicsár az imádság végeztével nem indította meg a kocsikat. A hegytetőről már látszott az esti szürkületbe befolyozott város. Az magyar fészkek. Olyan darazsak laknak benne, akikkel nem jó tréfolni.

A törökök tanakodtak. Aztán a félszemű janicsár odaszólt a kocsisnak:

— Utánam, be az erdőbe!

És bevitték a kocsikat, szekereket, jól be, valami öt perczig tartó menéssel az erdőbe.

A nap eközben elsülyedt a fák között, és a tiszta égen feltűnt az első csillag.

A törökök egy alkalmas tisztáson kipányválták a lovakat, a pap kezét feloldotta a janicsár és rákiáltott:

— Tüzet rakni!

— Én azt jobban értem! — rikkan fel a cigány. — Nagyságos, méltóságos terek ur, csokolom kezsit, lábát, hadd rakjak én tüzet, nekem az mesterségem.

Három asszonyt is elszabadítottak, hogy segítsenek a tűz készítésében. Az asszonyok azután a pappal száraz ágakat szedtek a fák alatt, és aczéllal, taplóval csakhamar tüzet gerjesztettek.

A kocsist is felszabadították az ülésről.

— Olyat, mint tegnap, — monta neki a félszemű.

— Meglesz, — felelte a kocsis.

Vizet tett fel egy nagy vaskondérban a tűzre, s hogy a pap a cigánynyal hamarosan megnyuzta az ürüt, értő kézzel aprózta bele a kondérba. Hullott a husra vereshagyma is, meg paprika bőven s bizonyára aprított volna burgonyát is a lébe, de ezt főképpen azért nem cselekedte, mert nem volt burgonyája. Tudták is abban az időben, mi a burgonya! Az urak ugyan nagy ritkaságképpen kóstolgtatták, de neve még nem volt s a nagy általánosságban a krumpli még csak ebéd utánra való csemege volt.

A tüzet valami husz különféle török telepedte körül. A kocsikat, szekereket kerítéskörbe állították. A lovakat kipányválták kívül a szekereken.

A rabokat összehajtották egy csoportba. Tizennégyen voltak: kilenc férfi és öt nő, a két kis gyermeket is beleszámítva. Csak eldültek szegények a gyepen. Némelyek mindjárt el is aludtak.

A kis Vieza aludt már az ágynemű tetején. Fejét a Margit ölébe nyugosztva álmodott es jobbával a melléhez ölelve tartotta hitvány kis bábuját. Gergő mellettük elhalva a tenyerébe hajtotta az arcát, és álmosan pislogott le a törökökre. Afélszemű janicsár felnézett egypárszor rájuk. Ott hagyta őket a leánynyal a koesi tetején.

A tűz magas lánggal égett. A törökök ölték a bárányt, a tyukot, a libát. A rabok buzgón dolgoztak az étel elkészítésén és alig egy negyedóra múlva már javában rotogott az üstökben és kondérokban a hus, és pirul-

A BEVÁNDORLÓ

tak a czombok a nyárson.

Az erdei levegőben étvágyindító ételszag vegyült.

IV.

Egy óra nem telt belé s az András kocsis olyan pofont kapott, hogy két ölet repült a kalapja.

— Hogy a hetedik pokol emészszen el! — ordított rá a félszemű janicsár, — mennyi paprikát tettél ebbe az ételbe?!

A paprikás a raboknak került, a cigány nem csekély öröme. Maguk a törökök a nyárson sült czubákokat osztották meg maguk között.

A hordók eközben csapot kaptak. Bög-rékben és tülkőkben itták a törökök a magyar bort. A cigány felállott. Megtörülte a száját a kezébe, a kezét meg a nadrágjába, aztán így csicszergett:

— Nagyságos, méltóságos Gyamarzsák ur, csokolom kezsit, lábát, hadd pikulázzsak egyget a tisztelt vendégség emérére.

A Gyomorzsáknak nevezett félszemű, — valójában Jumurdsák, — megfordult és gunyosan felelte:

— Idekukorikolnád a magyart, ugy-e? Majd pikulázok én mindjárt a hátadon!

A cigány kedvetlenül kutyorodott vissza az evők közé és a fakanalat elgondolkodva forgatta.

A törökök is ettek, ittak. Közben csereberéltek és osztzkodtak is. Egy lelógó bajszu komor akindsi kis vas-szekrényt vett le a kocsiról. Felfeszítették. Arany pénz, gyűrűk, fülbevalók voltak benne.

Ezen osztzkodtak meg ott a tűz mellett.

Gergő álmos volt, de nem tudta levenni a szemét az ő törökjéről. Félelmes, különös arc volt neki ez a csupa bőr fej. Mert ahogy a süvegét letette, egybeolvadt a feje csupaszága az arcának csupaszágával. És furesán nevetett. Mintha szük volna a bőr az orcáján. Még a foga inye is kilátszott ilyenkor.

Vastag szarvasbőr-övet húzott elő a dománya alól, mikor a pénzt megosztották. Az őv már duzzadt volt a pénztől. A török felkelt és a szekerek mögé ment, ahol a lovak legeltek.

Gergőnek rajta volt a tekintete. Látta, hogy a török hogyan huz ki hátul egy fapeczket és hogyan rakja bele egy nyílason át a pénzt a nyeregkapába.

A pap letette a fakanalat és odacsörömbélt Gáspárnak.

A legény a csoport szélén ült és komoran nézett maga elé.

— Nem kell, — felelte.

Kis idő múlva odaszólt a papnak:

— Ha tisztelendő uram elvégezte, egy kis beszédem volna, ha meghallgat.

A pap letette a fakanalat és odacsörömbélt Gáspár mellé.

— Hát mi kell, fiam?

— Tisztelendő uram, — szólott a legény sötéten, — gyóntasson meg engem.

— Minek?

— Annak, — felelte a legény, — hogy tisztán menjek a másvilágra.

— Messze vagy még te attól, Gáspár.

— Nem olyan messze, mint gondolja.

Pillantást vetett a törökök felé és így folytatta:

— Mikor elvégzik a vacsorát a rabok, ide jön az a török, aki engemet megfogott. Ide jön, hogy a kezünkre zárja a békót. Hát én azt megölöm.

— Ne tedd azt, fiam.

— Már pedig én így határoztam, tisztelendő uram. Mikor idejön, elkapom az egyik

HERSKOVITS ADOLF

— magyar órás. —

Raktáron tart nagymennyiségű hazai órákat, lánczokat, karpereczeket, gyűrűket férfi és női mindennemű ékszereket s azokat a legjutányosabbban árusítja. Kitűnő pipák raktáron!

UNIONTOWN, PA.,

83 W. MAIN STREET.

KAIL G. ÁRPAD

bank és hajójegy üzlete

— Alapított 1890-ben. —

Közjegyzői iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az ő-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.

UNIONTOWN, PA. — W. MAIN STREET.

WARADY LAJOS

Hazai porca, — katonai ügyek pontos elintézése.

Pénzküldés az ő-hazába.

As összes hajóvonalak képviselője.

HÁZAK VÉTELE S ELADÁSA.

magyar közjegyző

448 S. BROAD ST.,

TRENTON, N. J.

DEUTSCH TESTVEREK

BANKHÁZA

317 East Houston st., NEW YORK.

Törvényes képviselő a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át a Cunard vonalon.

Pénzküldemények továbbítására az ő-hazába a legmegbízhatóbb czég.

KÖZJEGYZŐI HIVATAL.

Magyar kölcsönkönyvtár, tűzbiztosítás, csomagok kthozatala és hazaszállítása.

Levélczím:

DEUTSCH BROS.,

317 East Houston st., NEW YORK.

MONOPOL KÁVÉHÁZ

RUDNER és ROTH, tulajdonosok

NEW YORK 145 Második Avenue, a kilencedik utca sarkán

Kitűnő ételek és italok

A Magyaroknak Kedvenc találkozási helye
Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene

kését és beleszurom, bele a hasába! Hát csak gyóntasson meg engem.

— Fiam, — mondotta a pap, — én nem gyóntathatlak meg, mert én lutheránus vagyok.

— Ujhitű?

— A neve új hit, fiam, de valójában az igazi régi hit ez, amit a názáreti Jézus nekünk hagyott. Mink nem gyóntatunk, csak gyónunk. Mink azt tartjuk, hogy az Isten látja a mi lelkünket. De minek veszejtőd el magadat. Látod, itt még magyar földön vagyunk, és Pécs itt van alattunk. Már sokszor megtörtént, hogy a magyar rabokat kiszabadították.

— És ha nem szabadítanak ki?

— Isten jósága elkísérhet az utunkon. Van olyan ember elég, akit ott a török földön ér el az Isten szerencséje. Rablánczon megy oda és urrá válik ottan. Gyere, fiam, egyél. Az étel megerősít.

A legény komoran nézett maga elé. A pap újból megszólalt:

— Minek hívtál, ha nem hallgatsz reám?

A legény erre felkelt és odavánszorgott a többi közé.

A rabok többnyire fiatal és erős emberek. A nők között van egy kis sovány, rongyos cigányasszony is. Annak a keze-lába cigány szokás szerint bőrszönygyel van bepirosítva, de még a haja is.

Időnkint hátraveti a fejét, mert a haja a szemébe lóg. És gyakorta odaszól cigány nyelven Sárközinek, a ragyás cigánynak.

— Talán a feleséged? — kérdik a rabok.

— Nem, — feleli a cigány, — de még lehet.

— Hát mit beszélgettek cigányul?

— Ast mondja ez az asszony, hogy ha a tűz mellé erestenék, megmandaná a jövődönket.

— A jövőd Isten kezében van, — jegyezte meg a pap, — ne cselekedjétek az ő nevében semmi komédiát.

A férfiak között két idős ember is volt. Az egyik egy sebhelyes arcu, urforma ember, a kiről nem lehet tudni, hogy ur-e vagy hogy cigány, mert semmi kérdésre sem ad feleletet. Az embernek erős puskapországa van. A másik egy terebélyes arcu paraszt. Az már túl van a negyvenedik éven, meglátszik

rajta. Mindig mereven néz, mintha csudálkozna és úgy lógatja a fejét, mintha a feje sokkal nehezebb volna, mint más ember fiáé. Az igaz, hogy nagy is feje.

A rabok, hogy ott ették a paprikás ürühust, csöndesen beszélgettek.

A szabaduláson kezdték, persze, hogy hogyan lehetne a törököktől megszabadulni.

— Sehogy, — szólt röviden a nagyfejű paraszt.

Aztán, hogy lenyelte a kanál hust, azt mondta még hozzá:

— Én tudom. Én már kiszolgáltam egy rabságot.

— Konstantinápolyban? — kérdezték egyszerre hárman is.

— Ott, — felelte a paraszt, mélyen bele-mártva a kanálát a vaskondérba, — tiz esztendeig söpörtem én a török földet.

— És hogyan szabadult meg?

A paraszt egy czubákon rágódva felelte: — Hogyan? Hát ingyen. A Jézus pá-lástja alatt. Egyszer felhoztak Belgrádba. Onnan szöktem meg: átúsztam a Dunán.

— És milyen az a rabság? — kérdezte egy tizenhatéves sacószemű legény.

— Bizony, öcsém, nem sok tyuk múlt ki miattam a világból.

— Gazdagnál szolgált-e? — kérdezte egy hang a kocsí alól.

— Magánál a császárnál, — felelte a nagyfejű büszkén, anélkül, hogy rápillantott volna a kérdezőre.

— A császárnál? Mi volt kend a császárnál?

— Én tisztogattam az istállót.

— Hát az asszonyokkal mit csinálnak? — kérdezte egy fekete haju menyecske.

— Mit? Nektek még jobb a dolgotok. A melyitek fiatal, ott is csak asszony, csak hogy török asszony, amelyitek meg vén, azt cseledeképpen tartják.

— Űtik?

— Bezony nem is simogatják.

— Eszerint kend tudja az utat? — kérdezte a pap felemelkedve.

— Tudom, — felelte a paraszt.

A pap feltette az egyik lábát a kerékagyra, és a tűz odasugárzó világosságánál a szemét hegyezve nézte a lábászárán levő széles sima vasat. Apró karczolások látszottak azon.

Valami rab feljegyzései voltak: egy hosszú ut szenvedései husz szóban.

A pap olvasta a szavakat:

— Nándorfehérvártól Hizarlik egy nap. Aztán Baratina.

— Nem, — felelte a paraszt, — öt állomás is van addig.

— Eszerint ez az öt kereszt öt állomást jelent. Tehát öt állomás. Azután következik Alopnicza.

A paraszt bólintott.

— Aztán Nis.

— Az már Rácország, — jegyezte meg a paraszt a térdét átfonva. — Ott kezdik vetni a rézkását.

— Rézkását? — kérdezte elesudálkozva egy asszony.

A paraszt nem felelt.

A pap tovább olvasta a bilines karczolásait.

Ha bajba jutott, forduljon
NAAR MANFRED
BÉKEBIRÓHOZ,
15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J.
aki tanácsot, segítséggel látja el.
MAGYAR, NÉMET, TÓT, LENGYEL STB.
TOLMÁCS MINDIG KÉZNÉL.

HA BETEG
és szüksége van megbízható orvosokra,
ugy forduljon bizalommal
ERPF ARTHUR
őshazai okleveles gyógyszerészhez
PITTSBURGHBA
ahol kapható mindennemű hazai gyógyszer
és különlegesség, továbbá szépitők
és pipere cikkek.
Ugy hazai mint itteni receptek pontosan
készítetnek. Pósta! megrendeléseknek
pontosan eleget tesznek.
Pontos cím:
LINCOLN PHARMACY
Pittsburg, Pa — 2307 Forbes street.

LEGJOBB, LEGOLCSÓBB
hazai regény és imakönyvek, hangszerek és
kották, valamint mindennemű hazai impor-
tált árucikkek FALKENSTEIN SOMA-nál
szerezhetők be.
— Irjon árjegyzékért. —
FALKENSTEIN SOMA,
a „Bevándorló” new yorki megbízottja.
314-316 E. 9th St., 1. floor. New York.

EURÓPAI GYÓGYINTÉZET.
Bármily régi be-
tegségben is szen-
ved s ha orvosai ez
ideig hiába gyógyke-
zelték, forduljon bi-
zalommal hozzánk.
A mi európai gyógy-
intézetünkben min-
denemű betegségek
gyorsan és sikeresen
kezelhetnek.
ORVOSI TANÁCSOT INGYEN ADUNK.
Redelő-órak hétköznapon reggel 9 órá-
tól esti 8 óráig, ünnepnap délelőtt 10 órá-
tól délután 3 óráig.
EUROPEAN MEDICAL INSTITUTE
402 GRAND ST. — PITTSBURG, PA.

BÁMULATOS ÓRÁK
Ezt a remek 14 karatos aranylemezes órát egy dollár 60 cent beküldé-
se mellett bérmentve megküldjük bárkinek bárhová. Minden órával
küldünk egy évig érvényes jótállást. Minden óra 36 óráig jár rugó-
val van ellátva.
Ha az órát megkapta és minden tekintetben megfelel, akkor még
egy dollárt kell a czimünkre beküldeni. Ezen órák mindegyike egyen-
lő értékű a tiz dolláros órákkal. Előnyös ajánlatunknak csakis az a
célja, hogy árunkat a magyarsággal megkedveltessük. Irjon még
ma. Minden levél így czimzendő:
WATCH SUPPLY CO.,
BOX 322 MONTCLAIR, N. J.

CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE MAGYARSÁGÁNAK FIGYELMÉBE!
Dr. BOTTLIK LAJOS
BUDAPESTI EGYETEMES ORVOSTUDOR
volt csász. és kir. katonarvos, a magyar kir. posta-, távirtda és telefon, a m. kir. államva-
utak és a csász. és kir. Kassa-Oderbergi vasut volt orvosa
Jelenleg chicagói kórházi igazgató-főorvos, konzulátusi orvos, a legkülönbélebb és legsu-
lyosabb betegségeket a legtudományosabb alapon és az orvosi tudomány eddig elért legmaga-
sabb színvonalán, a legjobb eredménnyel gyógyítja. Különös szakképzettséggel gyógyít
mindenféle férfi és női betegségeket a legnagyobb TITOKTARTÁS mellett jótállással. —
Levelekre válaszol:
Dr. LOUIS BOTTLIK
420 SO. HALSTEAD STREET. — — — Telephone Monroe 1116. — — — CHICAGO, ILL.

— Aztán következik Kuri-Kezme.
— Ott sok a korpó-férög.
— Sárkövi.
— Ott három malom van.
— Czaribród.
— Ott engem megverték.
— Miért? — kérdezték egyszerre hatan is.
— Mert eltörtem a lábam vasát.
— Dragomán, — olvasta a pap tovább.
— Az már Bolgárország, — szólt a paraszt, — onnan érkezünk Zsófiába. Ott sok a torony. Nagy város.

A pap folytatta:
— Iktimán.
A paraszt bólintott.
— Kapiverden.
— Ott havas vagon.
— Pozarki vagy micsoda.
— Az az, Pozarki, a fene essék belé. Sok a szunyog.
— Philippe.
— Az is város.
— Kaladán.
— Ott egy ezimborámat eladták.
— Uzonkova.
— Sok gyümölcsös kert.
— Harmanli.
— Ott egy török ur megvette Dávidka Antalt.

(Folytatás következik.)

THE RISING SUN
BREWING CO.

Csehországi módon készülő sör
A legválogatottabb arany árpából, malátából
és mézharutos cseh komlóból főzik.

FELTETLENÜL JOBB BARMILY
IMPORTALT BÖRNEL.

ELIZABETH, N. J.

A NAP

magyar újságírás szenzációja, Magyarország legfüggetlenebb és legelterjedtebb napilapja.

Felelős szerkesztője: Braun Sándor.
Politikai főmunkatársai: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és Dr. Kalmár Antal.

A NAP a 48-as eszmény leghívebb katonája s a 67-es politika legkérlelhetlenebb üldözője.

A NAP nemcsak a legkitünőbb lap, de a **LEGOLCSÓBB** is.

Előfizetés Amerika területére egész évre \$5.00
fél évre 2.50
negyed évre 1.25
Mutatványszámokat készséggel küld:

A NAP kiadóhivatala,
Budapest, VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 9. sz.

**A PITTSBURGI FIÓKIRODA
KÉPVISELŐI:**

Friedl Lambert ur ..... Steubenville, O.
Kovács Arthur ur ..... Pittsburg, Pa.
Finkelstein I. ur ..... Homestead, Pa.
Samu György ur ..... So. Sharon, Pa.
Andrejkovits Béla ur ..... Pittsburg, Pa.

The Friedman Print
215 BOWERY NEW YORK

Elvállalja alapszabályok s minden-
nemű nyomtatványok elkészítését.
Kitűnően felszerelt magyar nyomda.
A „BEVÁNDORLÓ”-T ITT KÉSZITIK.
Elv: csinos kiállítás olcsó árak mellett.

I. BOSS
111 SECOND STREET — — — PASSAIC, N. J.
Mindenféle szivarok és dohányok importálója.
KÜLÖNÖSEN JÓ A KOSSUTH ÉS GRÓF
BATTHYÁNYI DOHÁNY
Megrendelések nagyban és kicsinyben vidékre is

CHARLES R. KEAR

HARRY F. POTTER

elnök

pénztárnok

ELSŐ NEMZETI BANK

First National Bank

MINERSVILLE, PA.

Alapított 1864-ben. Schuylkill-Coun-
tynak legöregebb nemzeti bankja.

Alaptőke \$50,000,00

Tartalékalap és szét nem
osztott nyereség \$75,000,00

Elfogad pénzbetéteket és a pénzt csekk
alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal
visszafizeti.

Pénzküldéseket a világ bármely részébe
bank- vagy póstaútvány útján eszközöl.

THE "STATE BANK"

AZ ÁLLAM BANKJA!

378 Grand Street, New York City

Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, má-
sodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros
Voorhis A. I., alpenztáros Kneisel János.

Tőke, felesleg, nyereség,

több mint \$1,000,000

Betétek több mint 16,000,000

Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden
részébe.

Hajójegyek minden vonalra kaphatók.

KÉPVISELŐINK.

vetkező helyeken olyképp, hogy előfizetési díjakat fel-
vehetnek és nevünkben nyugtázhatnak:

Krupcsinszky Adolf ur ..... Elizabethport, N. J.
Makray Jenő ur ..... South River, N. J.
Panykó István ur ..... New Brunswick, N. J.
Perbeth Ferencz ur ..... Union City, Conn.
Getsy János ur ..... Torrington, Conn.
Rághy József ur ..... Wells Creek, Pa.
Törhán János ur ..... Yonkers, N. Y.

Ami Kedvelt Bankárunk

JOS. TOMCSÁNYI

Homestead, Pa. Duquesne, Pa.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk
meg, amelyekhez honfitársaink bátran for-
dulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétel
céljából.

NEW YORK ÁLLAM.

Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New
York.

Kiss Emil, 104—2nd Ave., New York.
Tíz év óta fennáll.

Németh János, 457 Washington street, New York.

Deutsch Testvérek, 317 Houston street, New York.

Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.
The Oriental Bank, 182—184 Broadway, New York.

Csekkontó, hitellevelek, külföldi értékpapírok
megvétele és eladása.

PENNSYLVANIA ÁLLAM.

B. Hendler, successor to A. Hendler Son. & Co.
Cassandra.

Pénzküldemények Magyarországra és Európa bár-
mely részébe olcsón, gyorsan és biztosan. Hajójeg-
yek az összes vonalakon az ó-hazába és az óhazából
sehol olcsóbban nem kaphatók.

First National Bank, Első Nemzeti Bank, Miners-
ville.

Alaptőke \$50,000.00, tartalékalap és szét nem osz-
tott nyereség \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear,
pénztáros Harry F. Potter.

Róth József és Fiai, a monongahela völgynek legre-
gibb bankháza, saját épületében, ötödik Ave. és
Locust street sarkán, McKeesport, Pa.

Pénzküldés az ó-hazába gyorsan, pontosan a legol-
csóbb árfolyam mellett. Hajójegy eladás az összes
vonalakra a legalacsonyabb árak mellett. Közjegy-
zői okiratokat szakértelemmel kiállítanak és a kon-
zultációs hitelesítést beszerzik. Jos. Roth and Sons.

Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne
Magyar Amerikai Takarékos és Hitel Társulat,
Duquesne.

Alaptőke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylv-
nia állam legerősebb bankházainak egyike s az egye-
dül magyar államilag ellenőrzött magyar bank Ame-
rikában. Igazgatói és részvényesei magyarok. Fizet
két százalékos csekk számlára, 4 százalékos betéti
számlára. Pénzküldés, hajójegy eladási és közjegy-
zői iroda.

Klein Jakab, magyar bank és váltóüzlete, 1340 Penn
Avenue, Pittsburg.

Megbízható pénzküldő és hajójegy elárúsító. Kial-
lított közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyek
elintézését.

Tomcsányi József, Homestead és Duquesne.

Klein Arthur, Rankin, Pa.

Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézése.

Kail G. Árpád, Uniontown, Pa.

Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői
hitelesítés. Pontos pénzküldés.

MICHIGAN ÁLLAM.

The People's Savings Bank, A nép takarékos bankja,
Detroit.

Alapított 1871. tőke \$500,000, fölösleg \$350,000.
takarékosbetétek 11,000,000. M. W. O'Brien elnök, F.
A. Schulte alelnök, Geo. E. Lawson pénztáros, J. R.
Bodde segédpénztáros, R. W. Smylie ellenőr, J. T.
Keena jogtanácsos. Fiókiüzlet Gratiot Ave., üzlet
vezető Ino. N. Wolfschlager.

MISSOURI ÁLLAM.

The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és
bányászok trusttársaságja, Bonne Terre.

Bejegyeztetett 1890-ben. Tőke \$100,000.00. R. R.
S. Parsons elnök, F. J. Thomure alelnök, F. H.
Dearing titkár és pénztáros.

OHIO ÁLLAM.

Perczel Lajos, 532-534 Pearl street, Cleveland.

WISCONSIN ÁLLAM.

Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és take-
rök bank, Kenosha.

Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson
elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vo-
nalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Ta-
karékosbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ÁLLAM.

Rizsák János, 128 Second street, Passaic.

Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült
Államok budapesti főkonzulának irodája Budapesten,
V. Wurm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul sumai
ügynökségnek irodája: Fiume, Andrassy ut 22.
Magyar amerikalak, akik az ó-hazában nehézségek-
kel találkoznak, forduljanak oda.